(SRI M. NAGAPPA)

March, it cannot be advanced without following the procedure given in Rule 31 (1). Therefore, the Budget cannot be presented today. I submit that doing so, violates the Rules of procedure, and Article 202 of the constitution. Therefore, the point of order may be upheld and the Budget may not be allowed to be presented before this House.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—There is no violation of the rules as the Governor has fixed the day provisionally. Formerly it was fixed that the Budget may be presented on the 2nd March. But afterwards the Governor has fixed the date. Thrrefore, there is no merit in the point of order raised by Sri Nagappa. It was also announced in the House.

9-00 A.M.

BUDGET ESTIMATES FOR 1968-69

(Presentation).

Sri RAMAKRISHNA HEGDE (Minister for Finance and planning).—Sir, I rise to present the Budget Estimates of Mysore State for the year 1968-69 along with the vote on account for the first three months of the year.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ (ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ಹಣಕಾಸಿನ ಸಚಿವರೇ, ದಯವಿಟ್ಟು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿ, ದಯಮಾಡಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲ ಮಾತನಾಡಿ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡದಿದ್ದರೆ ತಮ್ಮ ಭಾಷಣವನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿ ಅದನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಸಭಾ ತ್ಯಾಗಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

(ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿಯು ನಿಮ್ಮ ಭಾಷಣವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇನೆ, ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸಭಾ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರು)

Sri RAMAKRISHNA HEGDE.—This is with a view to give more time to the members to discuss the Budget for the year.

Since I last presented the Budeget for 1967-68, serveral changes have occurred in the country both in political and economic spheres. One of the important issues agitating the minds of many is the language issue. The House is aware that the State Government has already accepted the three-language formula. But as there are certain apprehensions in some quarters, I hope that steps will be taken to solve the problem to the satisfaction of all the persons concerned keeping in view the paramount importance of maintaining national solidarity and unity of the country.

The past two years have witnessed a period of exceptional stresses and strains for our economy. The conflict of 1965 had many adverse consequences on the economy of the country. Following hostilities, foreign credit was suspended which meant curtailment and stringent control of imports essential for the continued growth of the economy.

The larger allocations for defence followed by suspension of foreign credit and stringet control of imports resulted in reduced provisions for the development programme.

The set-back in agricultural production due to drought conditions during 1964-65 and 1965-66 caused a retardation in the important sector of industries depending on agricultural raw materials.

Political events and nature thus played havoc with the country's economy which was progressing well.

The country has been facing the paradox of recession and inflation side by side. This complex nature of the situation calls for the fullest co-operation of Industries, Labour and Government.

In spite of our level of wages being lower than that prevailing in other countries our products could not compete in the world market because of higher prices. This has to be successfully got over by stepping up the level and rates of productivity.

A time has reached when both Public and Private Sectors have to exist and work side by side and contribute to the development of the economy of the country in which both have vital role to play. But for the important role of the Public Sector, the country would not have made the progress it has made in the last two decades. The entire development of power, roads and basic industries has been contributed by the Public Sector which has an increasing role to play in future. The expansion of industries in the Private Sector was also due to the large investment of capital in key sectors by the Government. The Public Sector Undertakings should hereafter be guided on economical and business lines rather on merely sentimental or ideological basis. Similarly, the Private Sector which had been guided more by the principles of brokerage during British rule is still to develop a spirit of adventure and look beyond immediate profitability.

It is true that the Public Sector Undertakings had been rightly supposed to be an expanding source of revenue; but for a variety of reasons, their performance is not up to the expected level. All of us agree that the common man does expect substantial contribution from Public Sector Undertakings and in fact this non-tax revenue, if geared up, should be able to reduce the tax incidence.

Notwithstanding the natural calamities and drought conditions, which give rise to a set-back and complex situation of recession-*cum*-spiralling of prices, the country managed to get through the crisis. A number of measures have been initiated to fight the situation. Several anti-recessionary measures were taken up Since 1966-67 there has been import liberalisation in favour of export oriented and essential industries. In December 1967, the import regulation was further relaxed to encourage diversification of production. Several industries have been exempted from the licensing provisions of Industries (Development

and Regulation) Act. Mention may be made of Iron and Steel Castings, Electiric Motor, Paper and Pulp, Power, Alcohol, Glue, etc. There has been change in the policy of price and distribution controls. The House is aware of exemptions given to Iron and Steel and Coal, removal of statutory control on Cotton and giving minimum support price for Cotton and Sugar, etc. This House during its last Session approved the reduction of purchase tax on Sugarcane and State Government agreed for a minimum price of Sugarcane at Rs. 115 per metric tonne. In view of the recession in Engineering and other Industries, Govornment of India have stepped up investment in Public Sector undertakings like Railways, Transport, etc. A Six-point plan has been evolved by the Government of India and Reserve Bank of India to counteract recession. These include advance orders by Public Sector undertakings, ensuring maximum support for indigenous products, liberalised credit facilities and cash subsidy for selected exports, purchase of Steel at international prices etc. These indicate the quick action taken by Government though recession was not peculiar to our country alone. The impact of all these measures will be felt in due course. In spite of the liberalisation of Licensing policy, the procedural and other formalities have to be further streamlined and quick decisions taken particularly when we desire assistance of foreign collaborators. It is not my idea that we should sacrifice the interests of the country by taking hasty decisons, but whatever decisions have to be taken should be taken without prolonged and circuitous procedure and discussions.

Since no industrialisation could be achieved without Power, accent was placed on Power development in the earlier Plans and Mysore is now in a comfortable position so for as Power supply is concerned. The Industrialists have the advantage of Power at lower tariff rates when compared to other States. The Department of Industries has also brought out a number of preliminary feasibility studies providing sufficient information regarding raw materials, etc. The State Government has, with the assistance of United Nations Agencies and National Council of Applied Economic Research, taken up Pre-Investment depth studies and Economic Survey Reports are also available. Besides, the Small Industries Service Institute has published Area-*cum*-Industrial Survey. The inventories that have been undertaken will be of useful studies in the industrial sectors. The Mangalore Harbour Project has made good progress and an expenditure of Rs. 6.25 crores has been incurred so far. Even in this stage of preliminary work, one could see that the whole face of the area has changed and by 1971-72 it is our intention to see that the Port handles 2·96 million tonnes of traffic. The other Minor Ports are making headway. To make land available, Government have declared neariy 8,000 acres in several places as coming within the Industrial area and acquisition is proceeding by stages through Government agency and the Mysore Industrial Area Development Board.

The Mysore State Industrial Investment and Development Corporation has promoted big Projects like M/s. Canara Fertilisers and Chemicals Ltd., Chitraduga Copper Company Ltd., and Mysore Asbestos Private Ltd. Besides, financial assistance, by investment in shares, is being rendered to Projects like Malabar Chemicals and Fertilisers Ltd., Mysore Minerals Ltd., Mysore Acetate and Chemicals, Mysore Match Company, M.S.K. Mills, Mysore Porcelains Ltd., Vignan Industries Ltd., Mysore Industrial and Testing Laboratory, REMCO, Karanataka Exports Ltd.

The House is already aware of the several other incentives like land, water, etc., offered to new Industries. Though the Legislature has given powers to Government to reduce Sales Tax where necessary, this concession can be given for a temporary period in respect of new units without affecting the interests of existing Industries after examining the merits of each case. Decisions have been taken to reduce Sales Tax on accessories manufactured in the State so that the manufacturers in the State are not adversely affected on account of lower tax in other States. There has beeen a demand for abolition of Octroi. This is an important source of revenue to many local bodies and, therefore, such a step can be taken only if we can find alternative sources of revenue. At present Octroi levy is not uniform and a good portion is realised on articles on which there is already additional Excise duty in lieu of Sales Tax and in several cases the Sales Tax rates cannot be enhanced because of limitations as, for instance, on Declared Goods. Any additional Sales Tax can be thought of only when it does not affect prices and trade and it does not lead to more malpractices and increase in prices. As at present there is no scope for further increase of Sales Tax rates. However much incentives to Industries are made known by giving wide publicity, that alone will not be sufficient to attrack entrepreneurs. One could expect some progress only by personal contacts.

The Hon'ble Chief Minister and myself had occasions to personally visit important industrial centres in the country, such as Bombay and Calcutta. The response to the invitation is encouraging. As many as 87 enquiries have already been received from various outside industrialists.

With a view to explore the possibilities of technical and finanaial collaboration in some of our Projects (both in the Public and Private Sectors) from foreign firms and also to renew our contacts with our collaborators in various countries abroad, I visited United States of America, Japan, United Kingdom and important countries in Europe between 26th August 1967 and 26th October 1967. I am certain that the foreign collaboration, both in terms of equity participation and extending technical know-how to develop new industries in the State will be forthcoming in a greater measure.

During the 10 years from 1956-57 to 1965-66 the Government of India have granted 351 Industrial licences for starting industries in the State under the Industries (Development and Regulation) Act, 1951. Out

of these, 102 are for starting new undertakings, 74 are for the manufacture of new articles, 153 are in respect of substantial expansion in the existing undertakings, 16 for change of location and 6 for carrying on business of the undertaking in Mysore State. In addition to this, 10 Medium Scale Industrial Units have been registered by the Directorate General of Technical Development, New Delhi.

During 1966-67, 13 licences have been granted against 49 cases recommended and 2 medium scale industrial units have been registered by the Directorate General of Technical Development, New Delhi. During the year 1967-68, 22 cases have been recommended for grant of licences.

Among the more important new industrial ventures which have taken shape, mention may be made of the Mysore Accetate and Chemicals Ltd., Mysore Chip Boards Ltd., Bharat Earth Movers Ltd., Kirlosker Asea Ltd., Alembic Glass Works, Sandur Ferro-Manganese, Deepak Insulated Cables Corporation Ltd. The other licences granted are under various stages of implementation.

I am happy to point out that there has been singnificant increase in production capacities in most of the industries, notably in the major industries such as Textiles, Sugar, Cement, Paper, Machine Tool and Chemicals though some may have been temporarily affected by recession. Continuous efforts are being made to build up additional capacity beside increasing establishment of undertakings to take up manufacturing lines in the State.

The House will be glad to know that Government have taken concrete action to rehabilitate the Mandya National Paper Mills and M. S. K. Mills Ltd., in the interest of Labour and Production. The Mysore Spinning and Manufacturing Co. and Minerva Mills Ltd., have started normal work and our Government Directors are assisting them in their problems, to see that they are placed on an even keel.

I am not claiming that everything is perfect. The Hon'ble Members are aware of difficulties of the Developing Nations and the awareness of these difficulties by the developed countries. I am sure that the offorts of the recent UNCTAD Conference will bear fruitful results in getting good market for our goods.

I have already stated that some of the Public Sector undertakings, including Government companies in Mysore are not up to mark. I assure the House that all steps will be taken to see that they yield at least 9 per cent to 10 per cent return. The observations of the Public Accounts Committe regarding proper cost accounting have also received my attention. The recommendation of Estimates Committe has also been taken into account. Government intend appointing an Industrial Commissioner to give proper timely guidance and a Cost Expert to rationalise the costing system on a scientific basis in the concerns under Government management and I hope these steps will be welcomed.

The Iron and Steel Limited, where the State Government is holding the entire equity faced financial difficulties in implementing the developmental programme. The State Government has agreed to convert amounts due to Government into equity and also to borrow from Government of India to invest in the share capital so as to secure a reasonable equity debt ratio. The Commercial Banks are also being moved to provide term loans. The erection of the Alloy and Special Steel Plant and Pig Iron Plant are expected to be completed in 1968. I hope that with the commissioning of these plants and marketing of finished products this biggest concern will add to the economic development of the State. In veiw of large amounts required to complete the development programme it is hoped that Goverement of India will give timely assitance. The House may kindly note that this concern just a few year ago was converted into a Limited Company with an investment of about Rs. 11 crores (Equity and loan)and the concern in the next one or two years will have an investment of Rs. 60 crores and will have a phenomenal turnover.

The Department of Mines and Geology has taken up systematic survey of lesser mineral resources like Sand, Stone, Granite, etc. with a view to control production and ensure adequate resources. Increasing attention is being paid for Ground Water Development and investigation of mineral deposits and industrial utility.

The Chitradurga Copper Company has made progress and the production of Copper concentrates is expected by the end of 1969.

The Mineral Development Board which was not working satisfactorily is being wound up and the work is now taken over by Mysore Minerals Limited which is actively engaged in reviving the mining and marketing of important economic minerals. This Company has also taken over the shipment or Ore from West Coast Ports of Karwar and Bellikere. Good progress is achieved in the construction of a million ton Cement Plant at Sedam. The new A.C.C. Factory at Wadi is expected to go into production shortly.

The Porcelain Factory has issued prospectus calling for public subscriptions and I look forward for its progress in the economic development of the State. The Mysore Accetate Limited is expected to go into production shortly by stages. There was a setback to Sugar production due to lack of Sugarcane and many of the Sugar Factories will start full production in the coming season.

The earlier rains during the current year gave sufficient impetus to our economy. The crop conditions were very bright up to October 1967. But unfortunately the later rains failed and the conditions in some areas were not happy. Consequently, Government had to undertake relief works. So far a sum of about Rs. 62 lakhs has been sanctioned as additional grants for various relief works. The Government of India has also been approached for additional Central assistance.

The Agricultural sector sets the pace for other sectors of development. A major portion of the State's income is contributed by this sector. The State Government have, therefore, made multi-pronged efforts for a speedy development in Agriculture. The several measures taken in the Third Plan served to accelerate the general growth of the State's economy. An impressive set of devices, institutions and programmes have been evolved to meet the requirements of agricultural development. Among the programmes taken up, mention nay be made of 'High Yielding Variety Programme' and 'Intensive Cultivation Area Programme' in 10 districts, besides 'Intensive Agricultural District Programme' in Mandya.

During 1967-68 an area of 1.40 lakh acres has been covered under 'high yielding variety programme' during Khariff season and it is proposed to cover 2.4 lakh acres during the summer. For the year 1968-69, the programme is to cover 10·07 lakh acres. Under the 'Intensvie agricultural area programme', covering an area of 86·14 lakh acres, the achievement during 1967-68 is 18 lakh ares against the the target of 17 lakh acres for the Khariff season and it is programmed to cover 9·39 lakh acres during summer and it is proposed to cover 42·05 lakh acres during 1968-69. Under 'Intensive agricultural district programme' 93 per cent coverage has been reached during 1966-67 and the entire area will be covered during the current year.

Expansion under Major and Minor Irrigation Projects has continued. During 1968-69, it is proposed to cover 2·23 lakh acres of new area. Government of India have agreed for converting TungaBhadra areas of Raichur and Bellary Districts under 'Intensive area development programme'. As detailed in a separate volume, much headway has been made under Minor Irrigation, that is Tanks, Irrigation Wells and Pumpsets. Improved agricultural practices have been implemented over an area of 39 lakh acres and 2·98 lakh acres were brought under 'Japanese method of paddy cultivation'. The Fertiliser stock position has improved and by June next the stock is expected to reach 2 lakh tons. During 1967-68 the estimated production of urban and rural compost is 1·75 lakh tons and 30 lakh tons respectively. Green manuring has increased from 5 lakh acres to 7·5 lakh acres in two years. For 1968-69 our programme is 4·5 lakh tons of urban compost, 48 lakh tons of rural compost and 10 lakh acres of green manuring. The Department distributed 99 Tractors in 1966-67 and 159 during 1967-68. Under Soil Conservation scheme an extent of 2·86 lakh acres in 1966-67 and 1·93 lakh acres in 1967-68 have been covered and in next year it is proposed to take an area of 1·60 lakh acres. Plant protection measures have been undertaken on a large scale. An area of 10 lakh acres is expected to be covered under rodent control campaign scheme. It is proposed to cover 40 lakh acres under plant protection measures in 1968-69 as against 33 lakh acres covered so far.

Eighty-seven seed farms in the State are producing foundation seeds. High yielding variety seeds are also being supplied to other States. There was progress in respect of commercial crops and during the period 1966 to 1968 production of cotton increased from 5·01 to 5·38 lakh bales, Sugarcane from 6·23 lakh tons to 6·42 lakh tons, Oilseeds 7·70 lakh tons to 8·32 lakh tons.

The Department of Horticulture has also made substantial progress in development and expansion of various Horticultural crops. During 1966–67, 10 lakhs of fruit plants were supplied while during 1967–68 to end of December 1967, 8 lakhs have been supplied. During the current year to end of December 1967, 3 lakhs seedlings of Coconut, 2·8 lakhs Arecanut seedlings have been supplied, besides increasing the tempo of development under Cardamom, Pepper, Cashew, etc. Subsidiary crops have been undertaken by supplying improved seeds of Tuber corps.

The part played by the Institutional agencies in the development of agriculture is note-worthy. The Agro-Industries Corporation has been set up to supply Tractors, Pumpsets, etc., and it will be able to sanction loans to the extent of Rs. 1 crore during the current year. The Agricultural Refinance Corporation has sanctioned schemes for the development of Ghataprabha, Bhadra and Tunga-Bhadra Project areas and has also approved schemes for development of Fisheries in South Kanara District at a cost of Rs. 1·25 crores. A similar scheme in North Kanara District is also expected to be financed by the said Corporation. A number of plantation schemes like Areca, Coconut have been approved by the Refinance Corporation. It has also given its concurrence for a programme of sinking irrigation wells in Kolar District. A massive programme of Soil Conservation is also under examination. Another scheme for development of grape cultivation is also proposed to be financed by the Corporation. The Corporation has so far sanctioned schemes costing about Rs. 15·10 crores and proposals are underway for another Rs. 15·80 crores. The financial resources of Co-operative and Land Development Banks are also being tapped in a large measure and it is a happy augury that Commercial Banks have also come into the field to finance agricultural operations.

In the field of Research, steps have been taken by the University of Agricultural Sciences to strengthen the facilities at the various Research Centres. With the help of the Indian Council for Agricultural Resarch the University proposes to concentrate research work on all problems on regional basis. With a view to acquaint the farmers with the latest developments in Agriculture, a number of training camps were conducted and during 1966-67 one lakh farmers and 2,000 women were trained. Similarly during 1967-68, 1·07 lakhs received training.

I am sure the House will appreciate that Agricultural development is being taken care of, not merely by finance from the Consolidated Fund of the State but to a large extent from other sources. All these

measures have helped to gear up developments in the Agricultural sector which was badly affected by drought and other conditions and unless this sector produces more income, the economy as a whole cannot improve. I hope that with all these measures we can look forward to impressive achievements in the Agricultural and Industrial sectors. I am confident that by the end of 1969-70 self-sufficiency in food production will be achieved.

9-30 A.M.

At this stage it is important to take note of the fact that while Agricultural Income has risen and constitutes a major share to National Income, the tax on Land and Agricultural income as such as compared to total tax revenue is going down and is less than 2 per cent of the total Agricultural Income, while tax revenue to National Income is about 15 per cent. In view of the large scale investments in Rural Sector the disparity is bound to increase further and lead to imbalances. It is, therefore, now timely to think of mobilising resources in Rural Sector by suitable taxation and intensification of Small Savings. This is necessary not only for strengthening the resource position but also to curb the inflationary pressures.

The booklet relating to departmental activities will indicate the achievements in several departments like Medical, Public Health, etc., and I do not like to deal with them here in detail. I would, however like to mention that, besides providing protected water supply to a number of towns, Government are providing considerable funds for providing drinking water wells in villages. During the current year a sum of Rs. 67 lakhs has been provided. There are still about 3,500 incomplete wells and about 2,700 villages without drinking water wells. With the provision made every year it will be possible to provide at least one drinking water well to every village within a very short period.

Consistent with the policy of Government the Co-operative Sector has been associated in the procurement and distribution of foodgrains. The cost structure has been maintained on "no profit—no loss" basis retaining parity between the issue prices of procurred and imported foodgrains. With a view to checking the smuggling of foodgrains, the checkposts along borders have been strengthened.

The expenditure on Education has now reached Rs. 36.08 crores in 1968-69 and this represents 47 per cent increase over 1965–66. Education now forms about 20 per cent of net revenue of the State after deducting working expenses of Industrial concerns, thus exceeding the Sales Tax Revenue of Rs. 32.03 crores. At the end of 1965-66 the number of Primary Schools was 31,112 with student and teacher strength of 36·10 lakhs and 90,131 respectively. During the two-year

period 1966-68 main emphasis was on consolidation of the progress achieved and the additional enrolment of children was 1.57 lakhs during 1966-67 and 2.75 lakhs during 1967-68. The Pre-school feeding programme for children in the age group 3-5 was introduced during the current year to cover about 4 lakh children.

The number of Secondary Schools at the end of 1965-66 was 1,491 with student and teacher strength of 4.53 lakhs and 17,252 respectively. During 1966-67 free Secondary Education was introduced. According to the Scheme introduced during the current year, the aided School teachers are now able to get salaries directly.

The Technical Education has made great strides. There are now 16 Engineering Colleges and 29 Polytechnics. In view of the unemployment position among Diploma holders, the question of starting diversified courses is under consideration. It is proposed to start an Institute in Secretarial Practice and Food Craft Institute. The Universities are receiving enhanced block grants besides development grants. The total maintenance grant to all the four Universities now amount to Rs. 1·72 crores. The Education in Mysore is cheaper as compared to other States. There has been several increases in salaries of teachers. Provision is made in the Budget for implementing U. G. C. scales in Colleges. With the increased commitments the dependence on Government is bound to increase and it is necessary to think of alternative sources to meet the incereased cost on higher education.

During 1967-68, 992 additional seats were introduced and during the current year, 792 new seats were introduced in the 14 Industrial Training Institutes. The total number of seats now implemented is 5,328. 1,682 full term and 122 short term apprentices are under training in the various establishments. The Evening Class Scheme has also made progress.

With a view to enable the Road Transport Corporation to meet the commitments on account of nationalised scheme pertaining to Shimoga, Bangalore and Kolar, a sum of Rs. 2 crores has been made available over a period of 2 years, the expenditure being met from the accumulated deperciation fund invested with the Government.

A significant step has been taken towards the attainment of the objective of social integration of the various backward communities by converting denominational hostels of the Department of Social Welfare into the non-denominational type. It is hoped that these opportunities will go a long way in encouraging and ensuring the growth of a generation which will think less and less in terms of 'castes'.

In the sphere of economic programmes for the welfare of beckward classes, the principle of co-operation has been encouraged. Government have continued the scheme of acquisition of land for rural landless labourers among Scheduled Castes and the scheme of housing for Sweepers and Scavengers. The Scheduled Caste Co-operative Housing Corporation has already disbursed a good portion of the amount placed

at its disposal. Several training programmes such as printing, manufacture of chalk, dairy and poultry farming have been started in Certified Schools with a view to see that the handicapped are suitably rehabilitated in life.

The present strength of Home Guards is 11,979 as against the target strength of 12,500 fixed to the end of the current year. 8,612 Home Guards have alreday been trained in basic and advanced courses. New Units are being established at Taluk Centres. As part of the Civil Defence, Fire Hydrants are being installed in Bangalore City and during 1968-69 three sub-control centres are proposed to be established so as to complete the net work of communication system. Fire Services are being enlarged. There are at present II Fire Stations in the State. The Fire Stations at Bangalore, Raichur and Mysore are being equipped with staff and equipments. Out of 3 Fire Stations which were proposed, one was commissioned in Bangalore City last year and one was established at Gulbarga. Construction of Fire Stations at Bellary and Davangere is in progress.

I have already mentioned the circumstances which affected the country's economy in recent years. The successive droughts, the devaluation of the rupee and the recession affected several sectors of the economy which was reflected in the trends of State Income and National Income. These factors necessitated a re-examination of the draft outline of the Fourth Five Year Plan. The Planning Commission considered that before taking up the Fourth Five Year Plan, the three years of 1966-67 to 1968-69 should be treated as Annual Plan years.

As the House is aware, the outlay for 1967-68 was fixed at Rs. 60.25 crores with a Central assistance of Rs. 36.00 crores and the State had to raise Rs. 24.25 crores. The resources worked out in consultation with the Planning Commission were :—

		Rs. in crores
Balance from current Revenues	...	3.6
Additional taxation	...	9.5
Loans from Public including M.S.E.B.	...	5.9
Small Savings	...	2.5
Unfunded Debt	...	1.5
Miscellaneous Capital receipts	...	−6.7
Contribution from Public enterprises	...	5-5
		21.8
Less—Repayment of *ad hoc* loan	...	1.2
Clearance of overdraft existing at the beginning of the year	...	11.4
		9.2

There was thus nearly a gap of Rs. 15 crores for implementing a plan of Rs. 60.25 crores. Government of India have since sanctioned an *ad hoc* loan of Rs. 9.9 crores out of which a sum of Rs. 3.05 crores is repayable in the current year. This *ad hoc* loan improved the resources position to an extent of Rs. 6 9 crores. As the tempo of progress cannot be retarded the Plan programme will remain at Rs. 60.25 crores as envisaged. This is likely to result in a further overdraft of nearly Rs. 9 crores at the end of the year which will have to be covered by another *ad hoc* loan by the Government of India.

The House is aware that the next year will be the last Annual Plan before the commencement of the Fourth Five Year Plan. Action has been taken to constitute Working Groups for the formulation of the IV Plan and steps are being taken to set up a Planning Board shortly.

The formulation of the Annual Plan for 1968-69 presented serious difficulties in respect of resources. With the maximum efforts the State could mop up resources which together with the Central assistanc would have secured a Plan of only about Rs. 51 crores. A reduced Plan of this size would have serious adverse effects on the progress in several fields of development and Government have, therefore, decided that the current year's Plan of Rs. 60.25 crores should be maintained for next year also which means that the State has to raise resources of the order of Rs 23.35 crores so that, with the Central assistance of Rs. 36·90 crores, the desired Plan Outlay could be secured.

The sector-wise allocation of the State Plan inclusive of State share of Centrally Sponsored Schemes is given below :—

		(Rs. in lakhs)	
I	Agriculture	1,500.00	(Rs. 921 lakhs to be implemented by MSEB out of its own resources)
II	Irrigation and Power	2,780.00	
III	Community Development and Co-operation	275.00+16.00	(Rural Manpower)
VI	Transport and Communications	306.00	
V	Industry and Mining	317.00	
VI	Social Services	822.00	
VII	Miscellaneous	25.00	
	Total	6,025.00+Rs. 16 lakhs	

The assistance for Centrally Sponsored Schemes assumed in the Budget is Rs. 1,009 lakhs. Unlike previous years the provision for Centrally Sponsored Schemes is made generally on the basis of Central

assistance received in the current year and if and when Government of India sanctions larger assistance for Centrally Sponsored Schemes, the Legislature will be approached for Supplementary Grants to provide for increased expenditure under those schemes.

In the last Budget speech I had referred to abolition of Land Revenue and Prohibition. The Mysore Prohibition (Amendment) Act, 1967 came into force from 17th August 1967 and with the exception of a few places the provisions of Mysore Excise Act, 1965 were brought into force in all parts of the State. I am glad to inform the House that, on account of relaxation of Prohibition, there will be an additional revenue of Rs. 1.91 crores during the currnt year and for the coming year the total revenue under 'Excise' will reach Rs 11 crores. The House may be glad to note that temperance committees are being set up in all districts with a view to educate the public on the evil effects of drinking.

The State Government have given very careful consideration regarding the replacement of Land Revenue by other alternative sources. The State Government had proposed the scheme of introducing Agricltural Income tax to all crops so that the taxation may be on the basis of the capacity to pay. But the general trend of opinion in the rural parts is that they would rather continue to pay the enhanced land revenue rather than come under the subjection of a complicated Agricultural Income-tax Law. The proposal of the Planning Commission to rationalise and introduce uniform Income-tax on Agricultural Income in all States was discussed in a meeting of all Chief Ministers and it was thought that the time was not opportune. All these subsequent Public and Expert opinion have made the Government to rethink about the scheme of replacement of land revenue and they have come to the conclusion that land revenue should not be abolished till the Agricultural Economy reaches a stage when tax on Agricultural Income could be rationalised and introduced on a broader base. With the absorption of all our resources due to increased commitments, there are practically no resources left for our future development plans and we should be careful in foregoing the existing revenue without finding the alternative sources which would cause the least hardship to people in the collection of revenue.

I am glad to inform the House that there has been improvement in the revenue collections. The Sales Tax which constitutes the only flexible taxation measure continues to occupy the top place in the State List of Taxes. The total receipts under Sales Tax which was Rs. 9 Crores in 1956-57 went up to Rs. 19 crores in 1965-66 and during 1967-68 the collection is expected to reach a target of Rs. 27 crores. Though the increase is partly due to increase in prices, a good portion is also attributable to the effective steps taken by the Department to prevent evasion of tax and also gearing the administrative machinery. The revenue under Mysore Agricultural Income-tax Act which was about

Rs. 50 lakhs a few years ago has now reached Rs. 1.50 crores and the notable improvement is in the assessment and collection of tax. The revenue under Mysore Entertainment Tax Act which was about Rs. 64 lakhs in 1959-60 has now reached Rs. 180.50 lakhs.

Small Savings is one of the resources of the State for the last several years. During the current year, the State Government has been able to collect Rs. 9.46 crores gross and Rs. 2.03 crores net to end of December 1967, as against the target of Rs. 5.58 crores net fixed by the State Government. The Government intends to intensify the mobilisation of savings and aim at increasing the net collections to Rs. 6 crores during the year 1968–69. So, I am taking steps to appoint a Joint Director of Small Savings under the control of the Directorate of Small Savings in the Finance Department, to tour and contact the people with the help of the Departmental Officers and local Institutions particularly in the rural areas so that savings mobilisation in the rural sector may be more effective.

As I had promised in the House, the production of Films in Mysore continued to be subsidised and awards are also being given to the best Films. A company is being registered to start a Film Studio and Government share of investment therein has been included in the Budget.

In the first decade, the budget of the new State of Mysore experienced revenue surpluses for 7 years and revenue deficits for 3 years and overall surpluses for 4 years and overall deficits for 6 years. The capital assets of the State is estimated to have moved up by 275 per cent from Rs. 115·91 crores at the end of 1957-58 to Rs. 434·96 crores at the end of 1968-69 or in terms *per capita* by 211 per cent from Rs. 52.33 to Rs. 162.48 ; the outstanding debt of the State Government by 263 per cent from Rs. 101·76 crores to Rs. 369.45 crores or in terms *per capita* by 200 per cent from Rs. 45.94 to Rs. 138.01 ; and the sum due to Government on account of loans granted by 794 per cent from Rs. 15.98 crores to Rs. 142.84 crores.

The State revenue is estimated to have increased by 235 per cent from Rs. 58. 15 crores in 1957-58 to Rs. 194.74 crores in 1968-69 or in terms *per capita* by 177 per cent from Rs. 26.25 to Rs. 72.75 ; tax revenue by 305 per cent from Rs. 24.03 crores to Rs. 97.35 crores or in terms *per capita* by 235 per cent from Rs. 10.85 to Rs. 36.36 ; and revenue from State taxes by 325 per cent from Rs. 17.61 crores to Rs. 74.83 crores or in terms *per capita* 252 per cent from Rs. 7.95 to Rs. 27.95. The revenue from State Taxes *per capita* amounted to 3.12 per cent of the income *per capita* in 1957-58 and to 4.38 per cent of the income *per capita* in 1964-65.

Expenditure on both revenue and capital accounts moved up by 217.3 per cent from Rs. 69.91 crores in 1957-58 to Rs. 221.81 crores in 1968-69 or in terms *per capita* by 163 per cent from Rs. 31.56 to

Rs. 82.86 ; development expenditure by 199 per cent from Rs. 52.06 crores to Rs. 155.63 crores or in terms *per capita* by 147 per cent from Rs. 23.50 to Rs. 58. 14 ; and non-development expenditure by 271 per cent from Rs, 17.85 crores to Rs. 66.18 crores or in terms *per capita* by 207 per cent from Rs. 8.06 to Rs. 24.72.

According to available estimates of State Income and National Income for the period from 1957–58 to 1964–65, the annual growth rate of generation of in-come at current prices was 12 per cent on the average in the State and 9.6 per cent on the average in the country as a whole, the estimated annual increase in population being 2.157 per cent and 2.164 per cent respectively. The income *per capita* in the State moved up during the period by 8 56. per cent per annum on the average from Rs. 232.4 in 1956-57 to Rs. 391.7 in 1964–65 and income *per capita* in the country as a whole by 6.1 per cent per annum on the averge from Rs. 283.3 to Rs.421.5.

Agricultural sector (including Animal Husbandry, Forestry and Fisheries) accounted for 61.6 per cent of the State Income and for 48.8 per cent of the National Income in 1956–57 and for 59.9 per cent and 51.3 per cent respectively in 1964-65. The share of agricultural sector in the State Income moved up by 11.6 per cent per annum on the average from Rs. 305 crores in 1956-57 to Rs. 587 crores in 1964-65 the rate of increase in its share in the National Income being 10.76 per cent per annum on the average. The share of all the other-sectors in the State Income advanced by 12.75 per cent per annum on the average from Rs. 194 crores in 1956-57 to Rs. 393 crores in 1964-65, the rate of increase in this behalf in regard to National Income being 8.52 per cent per annum on the average.

ACCOUNTS 1966—67.

The Revised Estimates for 1966–67 anticipated a revenue surplus of Rs. 5.26 crores. The actual for the year turned out to be a surplus of Rs. 4.96 crores, a worsening of Rs. 0.30 crores. This was the result of a decrease under revenue of Rs. 4.04 crores and a reduction in expenditure of Rs. 3.74 crores.

The Revised Estimates for the year anticipated a capital expenditure of Rs. 32.19 crores but the actuals, however, turned out to be Rs. 38.25 crores. Increases mainly appear under Electricity, Public Works and Industries heads. There was also an outgo of Rs. 1.25 crores under Government Trading.

The year opened with a cash balance of Rs. 0.33 crore and a Ways and Means advance and overdraft of Rs. 40.48 crores. At the end of the year, the cash balance had fallen to minus Rs. 2.95 crores and the Ways and Means advance and the overdraft to Rs. 11·80 crores as anticipated after taking into account the Sale of Securities and *ad hoc* and loan granted by the Centre.

Revised 1967-68

The Budget of 1967-68 provided for a revenue of Rs. 185.60 crores and a revenue expenditure of Rs. 177.01 crores, leaving a surplus of Rs. 8.59 crores. The revised estimates now provide for a total revenue of Rs. 1`6.62 crores and a revenue expenditure of Rs. 165.76 crores leaving a surplus of Rs. 10.86 crores.

The shortfall of Rs. 8.98 crores in revenue is the result of a large number of variations. The principal heads of revenue show an improvement of Rs. 3.88 crores mainly accounted for by an improvement of Rs. 2.59 crores under 'Taxes on Income' (due to settlement of arrears under Income-tax and increase under Agricultural Income-tax), Rs. 0.55 crores under 'Stamps', Rs. 1.67 crores under 'State Excise Duties' Rs. 0.37 crore under 'Other Taxes and Duties', Rs. 0.35 crore under 'Estate Duty' (due to settlement of arrears) set off by shortfall of Rs. 1.60 crores under 'Land Revenue', and Rs. 0.14 crore under 'Sales Tax' (due to accumulation of arrears by Sugar factories), the changes in other heads cancelling out. There is an improvement of Rs. 1.71 crores under 'Extraordinary items' Rs. 0.33 crore under 'Miscellaneous' and Rs. 0.89 crore under 'Education'. These improvements mainly due to adjustments such as sale value of land transferred to the Mysore State Road Transport Corporation, receipts on account of Betterment fees credited to Government under the new system of payment of entire salary by Government to teachers of aided schools are completely set off by a fall of Rs. 7.30 crores in the receipt of Grant-in-aid from Centre, mostly on account of large assistance anticipated for Centrally Sponsored Schemes not being received, of Rs. 0·53 crore under State share of Union Excise Duties due to lower collections, Rs. 1·28 crores under Irrigation, Navigation, Embankment and Drainage Works (Commercial) for non-collection of Water Rate and Betterment Levy, Rs. 2·80 Crores under 'Electricity Schemes' due to lower sale of Power to neighbouring States, Rs. 3·74 crores under 'Industries' due to less receipts from Mineral Development Board and Porcelain Factory where transactions were taken over partly or wholly by new Companies. The other variations spread over a number of heads and they do not call for special comments.

Expenditure met from revenue is now expected to be Rs. 11·25 crores less than what was provided in the Budget, the anticipated savings mainly appearing under the following :—

'Land Revenue' Rs. 0·45 Crore, 'Interest on Debt and Other Obligations' Rs. 0·60 crore, 'Police' Rs. 0·56 crore, 'Supplies and Disposals' Rs. 0·52 crore, 'Education' Rs. 1·48 crores, 'Medical' Rs. 0·36 crore, 'Public Health' Rs. 0·38 crore, Agriculture' Rs. 1·52 crores, 'Industries' Rs. 1·70 crores, 'CDP and NES' Rs. 1·11 crores, 'Labour and Employment' Rs. 0·57 crore, Irrigation, Navigation, Embankment and Drainage Works (Non-Commercial), Rs. 0·62 crore, 'Public Works' Rs. 0·79 crore, 'Pension and Other Retirement Benefits' Rs. 0·27 crore, "Miscellaneous' Rs. 0·35 crore. There was, however,

an increase of Rs. 0·55 crore under 'Famine Relief' and Rs. 0·22 crore under State Excise. The variations under other heads are minor. The savings under non-development heads like Land Revenue, Police and Miscellaneous were mainly due to economy measures. Under Developmental heads like Education, Medical, Public Health, CDP and NES, Agriculture and Irrigation, Navigation, Embankment and Drainage Works the savings are mainly on account of readjustment of Plan ceiling and savings under Centrally Sponsored Schemes because the larger Central assistance anticipated could not materialise and hence expenditure was curtailed. The decreases under Industries are due to formation of Companies referred to earlier.

10-00 A.M.

The current year opened with a minus cash balance of Rs. 2·95 crores, a Ways and Means advance and Overdraft from the Reserve Bank of India of Rs. 11·80 crores. The transactions of the year are expected to result in an overall deficit of Rs. 9·84 crores, There will be a total outgo of Rs. 91.33 crores made up of Capital Outlay of Rs. 40.18 crores, Rs. 40.04 crores on repayment of Debt including Rs. 11.40 crores being repayment of overdraft to the Reserve Bank of India during the current year, Rs. 1.91 crores on Repayment of Inter-State Debt and net outgo of Rs. 8.71 crores under 'Loans and Advances'. This will be partly covered by a total receipt of Rs. 81.00 crores, revenue surplus of Rs. 10·36 crores, Rs. 2.15 crores of recoupment to Contingency Fund, Rs. 6.55 crores from Market Borrowings, Rs. 44.69 crores from Borrowings from the Centre, Rs. 2.20 crores from 'Other Borrowings' Rs. 1.70 crores from net receipts under 'Unfunded Debt' and Rs. 12.85 crores from 'Debt and Deposit' heads, leaving an overall deficit of Rs. 9.84 crores, after taking into account an *ad hoc* loan of Rs. 11.4 crores from the Centre. This will further worsen the opening cash balance of minus Rs. 2.95 crores, to a minus balance of Rs. 12·79 crores at the end of the current year. Of this, Rs. 3.95 crores is covered by securities and normal ways and means advance permissible. The balance of another about Rs. 9 crores representing uncovered overdraft may have to be cleared by another *ad hoc* loan from the Centre.

Even when resources for the current year were assessed by the Planning Commission it was anticipated that there would be an overdraft of Rs. 15 crores for implementing a Plan outlay of Rs. 60·25 crores. It was at that time suggested that the Plan should be drastically reduced. But the State Gevernment could not subscribe to this view particully in view of the large imbalance in the developmental programme in the previous years and a large tract of the State being always subject to scarcity conditions. The defict so worked out further worsened because of lower receipts under Excise due to late implementation of relaxation of Prohibition,

reduction under water rate, contribution given to co-operatives for food operations, loans to several industrial concerns, anticipated expenditure of Rs. one crore towards nationalisation of routes in Mangalore, Shimoga and Kolar, etc The economy measures have no doubt resulted in substantial savings but this has been offset by additional commitment as above and also increases in several departments due to increased prices. I have, therefore, to report to the House with a deep sense of regret that we are forced to depend on overdrafts for at least sometime to come as indicated by me elsewhere.

Capital expenditure this year is expected to be Rs. 40.18 crores against the Budget Estimate of Rs. 35.89 crores. The increase of Rs. 4.29 crores is accounted for by an increase of Rs. 1.54 crores in Capital Outlay on Industrial Development due to value of land transferred to Mysore State Road Transport Corporation, Rs. 3.73 crores in Capital Outlay on Irrigation and Navigation (Commercial) due to readjustment of Plan Outlay after the Budget was presented, Rs. 0.19 crore under 'Improvement of Public Health', counterbalanced by shortfalls under 'Public Works' Rs. 0.31 crore, Electricity Schemes Rs. 0.51 crore, Ports Rs. 0.12 crore, Irrigation and Navigation (Non-commercial) Rs. 0.14 crore, Compensation to Landholders Rs. 0.08 crore and minor variations under other heads.

The House is aware that Government in their Order dated 11th July 1967, indicated economy cut in expenditure to the extent of about Rs. 2.65 crores. While giving reasons for reductions in the Revised Estimates, I have already explained that a good portion of these anticipated reductions has been reflected in the estimates. Except in very special cases, Government did not give permission to fill up posts and number of posts had been kept in abeyance. Expenditure on works and other items had also been curtailed. I have also taken care to see that there is no undue increase in the growth of administrative expenditure. The Pay Commission is considering the question of streamlining the scale of staff in the various departments by fixing suitable workload. The Commission will also, I hope, consider the feasibility of reducing expenditure on Public Works with due regard to public utility and economy. I hope that the Commission will be able to suggest some substantial economy in Government expenditure without sacrificing efficiency. In the meanwhile, Government will take all possible measures to see that expenditure is kept under check.

Budget 1968-69

At the existing level of taxation, the revenue for the next year is expected to reach Rs. 194.74 crores and the expenditure on Revenue account Rs. 182.76 crores leaving a surplus of Rs. 11.98 crores.

The Revenue Estimates provide for improvements in tax collection including arrears by tightening the collection machinery. Land Revenue, State Excise Duties, Sales Taxes, Tax on Vehicles, Other Taxes and Duties, Stamps, Education, Public Health, Animal Husbandry, Industries, Irrigation (Commercial and Non-Commercial), Electricity Scheme and Forest are all expected to bring in additional income in the coming year. The question of improving the yields under the existing heads of Revenue has engaged careful review. The Commercial Tax Department which collects the largest single item of State Revenue, namely, Sales-taxes, was further strengthened to check evasion and clear arrears of assessment. Sales-tax is expected to reach a figure of Rs. 32.1 crores next year. Even this is capable of further improvement if there is general increase in business turnover. The Budget also takes credit for receipt of Rs. 8·53 crores by Sale of Power from Sharavathi and Bhadra to the State Electricity Board.

The Revenue expenditure in the coming year reflects an increase of Rs. 18.12 crores over the Revised Estimates of the current year. The Revenue Budget includes a State Plan outlay of Rs. 15.10 crores (net) and an outly of Rs. 8.65 crores (net) on Centrally Sponsored schemes. Provision has been included for grants to Universities, for interest charges on outstanding loans and the normal increases in administrative expenditure. The outlay on Centrally Sponsored schemes depend on the quantum of Central assistance and keeping in view the past actuals and the observations of the Public Accounts Committee, a lower provision has been made. A provision of Rs. 14 crores has been made under the head 'Appropriation for Reduction or Avoidance of Debt' out of which Rs. 6.80 crores will be towards repayment of *ad hoc* loan sanctioned during the last two years and the balance taken as resources for financing the Plan outlay. An analysis of the Revenue Budget will show that out of Rs. 182.76 crores, Rs. 4.97 crores will be absorbed by tax collection, Rs. 33.86 crores by Debt Services, which include a provision of Rs. 6.80 crores for repayment of *ad hoc* loan from the Centre, Rs. 16.34 crores by Administrative Services, Rs. 83.35 crores by Social and Developmental Services (Education alone accounts for Rs. 36.08 crores, Medical and Health Rs. 12.28 crores), Rs. 27.02 crores by Public Works, Electricity and Irrigation, Rs. 3.27 crores by Pension and other Retirement Benefits, Privy Purses and Territorial and Political Pensions and Rs. 6.70 crores by Forest. Out of the total Revenue Expenditure of Rs. 182·76 crores, Rs. 23.75 crores (net) form part of the Plan outlay, including outlay on Centrally Sponsored schemes, leaving a balance of Rs. 159.01 crores as non-Plan expenditure. A special provision of Rs. 10 lakhs has been included for increasing supplies of medicines to dispensaries and health units at and below Taluk levels.

For Capital Outay, a provision of Rs. 38.61 crores has been included. Out of this, Rs. 21.92 crores are for Irrigation and Power, Rs. 8.49 crores for Roads and Buildings, Rs. 7.16 crores for Industries, including investment in the share capital of Aided concerns and Co-operative institutions, Rs. 1.12 crores for Improvement on Public Health. The balance of the provision is for items like Ports, Compensation and other Miscellaneous items which is almost set off by incoming from Food Supply Operations. Out of the total Capital Outlay of Rs. 38.61 crores, outlay of Rs. 33.57 crores forms part of the Plan including Centrally Sponsored schemes, leaving a balance of Rs. 5.04 crores for outlay outside the Plan. This does not include Capital expenditure incurred by the Mysore State Electricity Board to the extent of Rs. 9.21 crores which also forms part of the Plan. For Minor Irrigation works in the Public Works Department adequate provision has been made in the Budget to see that works already taken up are speedily completed. Under 'Communications', provision has been made for all works in progress and for schemes coming under Roads of Economic Importance, and a provision has also been made for new works. Under 'Buildings', provision has been included for works relating to Plan Schemes of the departments concerned. Outside the Plan provision has been included of Rs. 0.20 crore for residental quarters for Government servants, Rs. 0.20 crore for Rental Housing, Rs. 0.01 crore for Mysore House, Rs. 0.17 crore for Court Buildings, Rs. 0.15 crore for Sainik School, Rs. 0.15 crore for Commercial Taxes buildings, Rs. 0.05 crore for Super Market, Rs. 0.10 crore for Fire Service Complex, Rs. 0.12 crore for Food Godowns.

Under Loans and Advances, credit has been taken for an extra recovery of about Rs. 1 crore over and above the recoveries in recent years. Considering the outstanding balances there is hope for further improvements if stringent steps are taken when seasonal conditions are good.

The provision for disbursement of Loans and Advances in the Budget is Rs. 15.38 crores. In addition to normal items like Takavi and Land Improvement Loans, the Budget includes a provision of Rs. 3.79 crores forming part of Plan, Rs. 1.28 crores for loans to Government servants, Rs. 0.05 crore for Rehabilitation of Goldsmiths, Rs. 1.00 crore for Housing Schemes financed by loans from the Life Insurance Corporation. Rs. 0.43 crore for National Loan Scholarships and Rs. 0.25 crore under State Aid to Industries Act. Loans under the Plan include loans for Irrigation Wells and for purchase of Pumpsets, loan to the Bangalore Water Supply and Sewerage Board, loan for other Urban Water Supply Schemes and Soil Conservation, Community Development, etc.

To summarise the transactions of the coming year according to the Budget placed before the House, the year opens with a minus balance of Rs. 13·28 crores. The outgo during the year will be Rs. 32·18 crores on

account of Debt repayment (including repayment of Rs. 6·80 crores towards *ad-hoc* loan sanctioned by Government of India), Rs. 0·57 crore under Inter-State settlement, Rs. 39·05 crores on account of Capital Outlay and Rs. 3·01 crores on account of net outgo under Loans and Advances making a total of Rs. 74·81 crores. This will be met by a revenue surplus of Rs. 11·98 crores, a Market loan of Rs. 6 crores, borrowing of Rs. 36·04 crores from the Central Government and Rs. 2·45 crores from other sources, a net receipt of Rs. 1·61 crores under Unfunded Debt and Rs. 14·68 crores under Debt, Deposits heads making a total receipt of Rs. 72·76 crores. This is at the existing level of taxation. The Maintenance Cess under the Mysore Irrigation Act may bring in an additional revenue of about Rs. 2·5 crores, which has not been taken into account in the Budget and reckoning this, there will be an overall surplus of about Rs. 89 lakhs.

The total debt including amounts due to Government of India, Public Loans and others at the end of 1968-69 stands at Rs. 342·80 crores. This is besides the outstanding balances under Unfunded Debt and deposits of Rs. 26·64 crores. A look at the past, say 20 years, may give a staggering picture of the present Debt position. But a study of Government Balance Sheet shows that this is more than covered by Assets valued at Rs. 427 crores. Besides this, Government own many Assets not taken to Capital account. If one has to have liquid assets proportionate to the debt, it means that no development can be expected. Government of a Welfare State borrows to invest for the benefit of the present and future generations. Our assets will in due course yield sufficient returns, direct and indirect, which will give a take-off to our economy. We have already seen the light of the future radiating in our Power Projects, Irrigation and other sectors of Agriculture. This light will brighten with the impetus given by new Industries which are now in stages of development crossing the effect of recession.

One of the main factors which has contributed towards deterioration in financial resources causing a serious imbalanae in the State Budget is the frequent upward revisions of emoluments of Government employees and others. In the last Budget Speech I had informed the House that during Third Five Year Plan period, the commitment to Government on account of increased emoluments absorbed about Rs. 30 crores of our slender resources and that during 1966-67 the dearness allowance was increased twice-one *ad-hoc* and other based on the recommendations in the Interim Report of the Pay Commission, and these two increases involved a commitment of Rs. Six crores per annum. The House has also been apprised of the subsequent developments regarding the Report of the Gajendragadkar Commission and the Mysore Pay Commission's second Interim Report. In the second report the

Pay Commission recommended enhanced rates of D. A. at the following rates from 1—11—1967.

Pay Range	*Existing rate*	*Proposed rate*
Rs.	Rs.	Rs.
Below 90	47	59
90—109	65	75
110—149	70	84
150—209	90	106
210—399	110	128
400—449	120	140

450 and above no increase subject to marginal adjustments for those receiving up to Rs. 470 p.m.

The above recommendation involves a commitment of about Rs. 4·50 to 5 crores per annum.

This Report was under active consideration of Government. The Pay Commission has since submitted two more reports—one relating to further enhancement in D.A. and the other dealing with relief to pensioners. As a result of steep rise in the price of consumer goods the Central Government sanctioned increased rates of D.A. for its employees during 1967 on three occasions with effect from 1st February 1967, 1st June 1967 and 1st November 1967. The All India cost of living index with 1949 as the base year stood at 197 in January 1967 and reached 202 in April 1967. It moved up to 213 in July 1967 and rose to 217 in October 1967. The consumer price increased by more than 10 per cent during the period January 1967 to October 1967. Mysore State also recorded pronounced increase in the cost of living during the period. The existing rates of D.A. correspond to average annual cost of living index at 175. When the Pay Commission sent its second report it was 195 and this has further moved up. After taking all aspects into consideration and keeping in view the recommendation of the Gajendragadkar Commission the Pay Commission has recommended further increases in D.A. as under from 1-4-1968. This will cost the State about Rs. 2·50 to 3 crores per annum.

Pay Range	*D.A. as per second Report*	*D.A. as per third Report*
Rs.	Rs.	Rs.
below 90	59	65
90—109	75	80
110—149	84	91
150—209	106	114
210—399	128	137
400—449	140	150

450 and above subject to marginal adjustments.

Government having considered these reports and keeping in view the recommendation of the Gajendragadkar Commission decided to give the following rates of D.A. from 1st March 1968 (March salary payable in April) which is going to cost the State about Rs. 7·50 to 8 crores per annum. The amount will be paid partly in cash and partly by contribution to Savings in the form of Cumulative Deposits, Savings Certificates or Provident Fund. The exact details will be indicated in due course.

Pay Range	*D. A. as approved by Government*	*Increases Payable in cash*	*Contribution to Savings*
Rs.	Rs.	Rs.	Rs.
below 90	65	12	6
90—109	80	10	5
110—149	91	14	7
150—209	114	16	8
210—399	137	18	9
400—449	150	20	10
450 and above	subject to marginal adjustment upto Rs. 470		

These D. A. rates will be applicable to employees of Government, Aided Institutions, Local Bodies and Government Industrial Concerns.

RELIEF TO PENSIONERS

In view of the increased cost of living the lot of the pensioners has become hard and series of representations were made to Government by the pensioners and their Associations. The relief to pensioners was included as a term of reference to the Pay Commission which having considered several requests made by the pensioners and their Associations, made the following recommendations:—

(1) increase of D.A. to pensioners by 50 per cent and extension of D.A. to those drawing pensions of Rs. 200 and below instead of Rs. 100 at present;

(2) increase in the minimum pension inclusive of D.A. from Rs. 20 to 30 p.m.;

(3) free medical treatment to pensioners and their wives as in-patients and out-patients in all Government hospitals;

(4) extension of family pension to those who retired before 1964 subject to pensioners foregoing 25 per cent of pension for two years or paying the amount thereof in lumpsum;

(5) extension of D.A. and right of commutation of pension and other Benefits to those coming under Triple Benefit Scheme.

These concessions apart from extension of family pension to those who retired before 1964 and medical facilities will cost about Rs. 50 lakhs per annum and will benefit 34,501 pensioners out of total number of 35,292 pensioners. Considering the fact that the retired employees who have faithfully served the State should be compensated, it has been decided to accept the recommendations. The new rates of D.A. to pensioners are indicated in the Annexure G. I hope the House will welcome these measures which in all will cost about Rs. 8 crores per annum and taking into account the increases last year, the total commitment is Rs. 14 crores per annum on account of decisions taken in less than a two year period. While Government servants and pensioners may feel a sigh of relief they have to bear in mind a large body of citizens who do not enjoy these concessions and protection of income and no State Government can afford to spend its meagre resources on frequent salary increases without a corresponding increase in resources and reduction in expenditure. I trust that the Central Government will not hereafter place the States in an embarrassing position by further increases in emoluments of their employees. I also hope that the Mysore Pay Commission will in its final report be able to suggest economies in expenditure by suitable fixation of norms of work load.

The Budget as presented obviously does not provide for any commitments on account of increase in emoluments of Government servants and others. This is because the decision was taken after the finalisation of Budget proposals. This commitment can be met either by additional Central assistance as suggested in the Report of Gajendragadkar Commission or by additional taxation. I do trust that the Finance Commission to be appointed would be enabled to take into account the overall Budgetary position of all States, particularly loan repayments, imbalances in the development of Irrigation and Industries and increases in the emoluments of Government employees and others which is the result of similar action taken by the Central Government.

In conclusion I seek the co-operation of the Honourable Members in getting over the temporary difficulties so that our State may cross over the hurdles and reach a stage of self-supporting economy in the near future. I earnestly solicit constructive criticisms and suggestions from the House.

In pursuance of the policy of this Government, action has been taken this time to present the main Budget documents both in English and Kannada. As this attempt to present the main documents in both the languages has been made for the first time, the Kannada version may not be wholly satisfactory and there may not be uniformity. I would, therefore, earnestly request the Honourable Members to bear with us till the work is standardised in due course.

JAI HIND

ANNEXURE A

The following table shows the progressive increase in State's Revenues commencing from 1962-63

(Rs. in lakhs)

A. Direct Taxes	Accounts, 1962-63	Accounts, 1963-64	Accounts, 1964-65	Accounts, 1965-66	Accounts, 1966-67	Revised, 1967-68	Budget, 1968-69
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
I. *Share of Central Taxes :*							
1. Income Tax ...	488·73	619·40	634·02	631·80	706·27	900·05	765·04
2. Estate Duty ...	21·72	22·88	37·39	37.78	26·28	72·75	45·84
3. Tax on Railway Fares...	56·00	56·00	56·00	56·00	64·68	64·68	64·68
Total I ...	566·45	698·28	727·41	725·58	797·23	1037·48	875·56
II *State Taxes :*							
1. Agricultural Income Tax	76·16	37·47	101·08	158·08	150·51	168·90	155·00
2. Land Revenue ...	519·96	823·50	710·52	556·74	386·94	649·17	904·22
3. Stamps ...	256·53	297·20	316·11	380·19	425·16	515·00	530·00
4. Registration ...	37·12	46·93	48·70	59·26	64·38	71·50	75·00
Total II...	889·77	1205·10	1176·41	1154·27	1026·99	1404·57	1664·22
Total A. Direct Taxes...	1456·22	1903·38	1903·82	1879·85	1824·22	2442·05	2539·78

ANNEXURE A—(*Contd.*)

(*Rs. in lakhs*)

B. Indirect Taxes	Accounts, 1962-63	Accounts, 1963-64	Accounts, 1964-65	Accounts, 1965-66	Accounts, 1966-67	Revised, 1967-68	Budget, 1968-69
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Share of Central Taxes :							
1. Union Excise Duties ...	460·04	537·48	501·16	652·06	1002·29	1087·78	1170·94
2. Additional Excise Duties in lieu of Sales Tax ...	165·73	154·70	141·84	96·02	169·57	103·24	204·87
Total I ..	625·77	692·18	643·00	748·08	1171·86	1191·02	1375·81
I. *State Taxes*:							
1. State Excise ...	292·84	352·06	372·87	404·04	440·57	604·63	1101·32
2. Tax on Vehicles ..	556·43	720·10	542·87	569·56	610·06	699·50	720·00
3. Sales Tax on Motor Spirits. 4. Sales Tax (General)	1028·99	1212·23	1473·62	1786·90	2457·42	2467·00	2748·00
5. Inter-State Sales Tax	92·76	139·73	174·02	166·78	185·81	430·00	465·00
6. Electricity Duty	161·90	177·37	196·34	217·24	174·29	213·46	223·46
7. Entertainment Tax ...	102·44	146·19	130·51	151·80	187·84	214·87	222·70
8. Other taxes including Sugarcane Cess	93·97	16·04	188·95	194·06	217·60	256·80	258·48
9. Health Cess	19·14	57·29	51·06	51·90	61·61	80·00	80·00
Total II	2348·47	2821·01	3130·24	3542·28	4335·20	4966·26	5818·96
Total (B) Indirect Taxes I & II	2974·24	3513·19	3773·24	4290·36	5507·06	6157·28	7194·77
Total Tax Revenue A & B ...	4430·46	5416·57	5677·06	6170·21	7331·28	8599·33	9734·55

ANNEXURE A—(*Concld.*)

Yield from important heads of Non-Tax revenues.

(*Rs. in lakhs*)

C. Non-tax Revenue	Accounts, 1962–63	Accounts, 1963–64	Accounts, 1964–65	Accounts, 1965–66	Accounts, 1966–67	Revised, 1967–68	Budget 1968–69
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Net Revenues from Industrial Concerns ...	—23·53	—64·95	—64·52	-122·91	—101·87	—106·86	11·09
Net Revenues from Forest Department ...	435·48	492·51	517·84	497·24	587·52	473·24	453·95
Net Receipts from Irrigation (** excluding interest on Capital).	24·21	—36·23	—23·24	—48·17	—81·36	—21·38	81·06
Total C	436·16	391·33	430·08	326·16	404·29	445·00	546·10
Total Tax and Non-tax Revenue (A+B+C) ...	4866·62	5807·90	6107·14	6496·37	7735·57	9044·33	10280·65
*** Grants-in-aid from the Centre under provisions of the Constitution.	684·34	679·28	675·00	687·88	2082·00	2082·00	2082·00

Note :—**With the addition of interest on Capital the net receipt will show a very large deficit.

***This does not include grants towards the Plan Schemes, but includes the *ad hoc* grant of Rs. 675 lakhs from 1962-63 awarded by the III Finance Commission and Rs. 2082 lakhs awarded by IV Finance Commission from 66–67.

ANNEXURE B

Table showing expenditure on some of the Developmental Heads in Revenue Account.

(*Rs. in lakhs*)

Revenue Head	Accounts, 1962-63	Accounts, 1963-64	Accounts, 1964-65	Accounts, 1965-66	Accounts, 1966-67	Revised, 1967-68	Budget, 1968-69
Education ...	1662·47	1826·39	2066·91	2460·27	2838.21	3200·00	3608·12
Agriculture ...	211·42	297·10	300·72	572·58	469·80	654·83	665·63
Animal Husbandry ...	107·69	121·65	133·77	211·72	250·48	334·18	541·34
Industries including Sericulture (Gross).	1147·42	939·75	1080·33	1195·43	1291·14	1263·05	1238·75
Rural Development ...	146·77	21·54**	25·94	34·97	42·27	101·49	69·00
Co-operation ...	61·48	70·90	78·30	92.12	114·24	124·52	129·07
Public Works including Civil Works and Irrigation and Grants to Local Bodies (Gross).	1557·42	1814·73	1870·40	1989·38	2240·58	2494·51	2601·60
Medical ...	315·52	339·77	375·34	412·08	485·38	571·84	623·89
Public Health ...	451·16	301·89	296·53	301·22	371·87	489·11	603·97
Labour and Employment...	38·86	60·73	59·95	80·30	76·09	104·15	126·57
Misc. Social and Developmental organisations.	25·98	157·68	167·69	221·01	236·07	270·69	320·32
Total ...	5726·19	5952·13	6455·88	7571·08	8416·13	9608·37	10528·26

** Due to transfer of expenditure on Social Welfare Department under Misc. Social and Developmental Organisations.

ANNEXURE C

Table showing capital outlay on works outside the Revenue Account.

(*Rs. in lakhs*)

...	Accounts, 1962-63	Accounts, 1963-64	Accounts, 1964-65	Accounts, 1965-66	Accounts 1966-67	Revised, 1967-68	Budget, 1968-69
Irrigation Works ...	890·06	1089·20	1042·39	1065·66	1149·40	1456·83	1307·53
Public Works ...	794·83	725·33	693·32	750·17	787·88	778·11	848·76
Hydro-Electric Works ...	1187·82	1390·07	997·26	793·50	976·73	849·18	884·00
Industrial and other works, including Iron and Steel Works and Road Transport Schemes.	306·56	197·43	151·61	752·20	911·48	933·82	820·69
Total ...	3179·27	3402·03	2884·58	3361·53	3825·49	4017·94	3860.98

ANNEXURE D

Provision in respect of important Irrigation Works.

(*Rs. in lakhs*)

Name of the Project	Total Outlay till the end of 1966-67	Budget 1967-68	Revised 1967-68	Budget 1968-69	Variation between	
					(4) and (3)	(5) and (4)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Bhadra Project ...	2731·52	95·00	90·00	60·00	—5·00	—30·00
Tunga ...	280·97	2·50	2·59	2·50	+0·09	—0·09
Nugu ...	308·16	1·00	1·00	2·00	...	+1·00
Ambligola ...	109·59	0·25	0·50	0·25	+0·25	—0·25
Contribution to T. B. Board ...	156·55	3·00	1·20	3·00	—1·80	+1·80
T. B. Project (Munirabad side) ...	3075·95	75·54	120·83	120·00	+45 ·9	—0·83
Kabbini ...	266·83	55·00	75·00	60·00	+20 ·0	—15·00
Ghataprabha I and II Stages ...	1331·44	185·04	292·50	252·00	+107·46	—40·50
Harangi ...	3·81	4·00	3·00	15·00	—1·00	+12·00
Malaprabha ...	286·41	109·80	164·00	170·00	+54·20	+6·00
Upper Krishna ...	167·63	15·00	49·30	50·00	+34·30	+0·70
Hemavathi ...	5·36	35·00	33·00	40·00	—2·00	+7·00
Investigation of Major Projects ...	19·52	...	...	...	...	...
Hebbahalla Project ...	40·47	0·50	1·00	2·00	+0·50	+1·00
Chickhole Project ...	83·02	2·00	4·00	1·00	+2·00	—3·00
Lakshmanathirtha Project ...	10·64	0·01	0·01	...	...	—0·01
Dharma Project ...	114·70	4·00	4·00	1·00	...	—3·00
Nagathana Tank ...	12·17	0·50	0·50	0·50	...	...
C.O. ...		588·14	842·43	779·25	+254·29	—63·18

ANNEXURE D—(*Concld.*)

(*Rs. in lakhs*)

Name of the Project (1)	Total Outlay till the end of 1966-67 (2)	Budget 1967-68 (3)	Revised 1967-68 (4)	Budget 1968-69 (5)	Variation between (4) and (3) (6)	Variation between (5) and (4) (7)
B.F. ...	...	588·14	842·43	779·25	+254·29	—63·18
Tungabhadra Project High Level Canal.	351·05	45·00	60·00	40·00	+15·00	−20·00
Tungabhadra Project Right Bank Distributaries ...	156·12	4·56	13·00	8·00	+8·44	−5·00
Jambadahalla Project ...	68·82	8·00	12·00	20·00	+4·00	+8·00
Kanaknala ...	72·10	2·00	5·00	5·00	+3·00	...
Kolchi Weir Project ...	37·85	1·00	1·00	2·10	...	+1·10
Hathikoni Project ...	52·13	2·00	9·00	5·00	+7·00	−4·00
Krishnarajasagar Works ...	136·95	14·74	10·00	5·00	—4·74	−5·00
Special Irrigation under T.B.P., Bellary	2·69	1·00	1·00	1·00	...	..
Rajolibunda Diversion Scheme ...	314·92	0·70	1·50	1·25	+0·80	−0·25
Ramanahalli Tank ...	39·23	0·01	0·01	0·20	...	+0·19
Areshankar Tank ...	20·91	0·04	0·04	0·20	...	+0·16
Kalaskop Tank ...	17·40	0·50	0·50	1·00	...	+0·50
Hagaribommanahalli Project ...	76·78	25·00	50·00	30·00	+25·00	−20·00
Mangala Project ...	43·86	3·00	9·00	2·00	+6·00	−7·00
Harinala Project ...	6·57	0·30	0·30	1·00	...	+0·70
Bijur Project ...	1·88	1·00	0·80	1·00	—0·20	+0·20
Arkavathi Project ...	...	0·01	...	...	—0·01	...
Kambadakada Project ...	...	...	...	...	...	...
Other Projects	N.A.	134.00	206·00	192·00	+72·00	−14·00
Total ...		831·00	12,21·58	1094·00	+390·58	—127·58

ANNEXURE E

Major Items under 'Loans and Advances'. (*Rs. in lakhs*)

Items	Accounts 1965-66	Accounts 1966-67	Budget 1967-68	Revised 1967-68	Budget 1968-69
1	2	3	4	5	6
Loans for slum clearance	4·88	0·75	0·75	3·00	2·25
Loans to Municipalities for Water Supply Schemes ...	59·34	82·62	17·00	61·00	36·00
Loans to Municipalities for Drainage Works ...	15·51	13·83	12·00	14·00	12·00
Loans to Municipalities for Other Development Schemes	0·47	1·02	2·00	2·00	2·15
Loan to Bangalore Water Supply and Sewerage Board ...	115·00	115·00	150·00	100·00	100·00
Loans to Village Panchayats and Local Boards for Water Supply and Drainage Schemes ...	6·96	11·25	5·92	1·00	6·00
Advances to Cultivators	842·76	740·10	514·95	924·82	768·44
Advances under Special Laws—State Aid to Industries	44·29	36·97	2·00	154·56	25·00
Loans under Community Development Programme ...	59·51	31·79	33·00	20·18	16·00
Loans to Land Mortgage Bank	40·00	...	...	...	...
Loans under Coir Industries Scheme	0·10	...	...	...	...
Loans under Handicraft Scheme	...	...	0·70	0·20	0·20
Loans for Cotton Handloom Industries ...	0·80	1·67			
Loans for Woollen Handloom Industries ...	...	0·15	1·50	1·00	1·00
Loans for Silk Handloom Industries	...	...			
Loans for Installation of Powerlooms ...	0·15	0·81	6·09	...	1·00
Loans for Development of Small Scale Industries ...	0·75	1·75	14·19	13·00	10·75
Loan to Hatti Gold Mines for Development of Mines ...	84·13	...	...	...	...
Loans for Subsidised Industrial Housing Scheme ...	14·50	8·50	12·00	11·00	11·00

ANNEXURE E—(*Contd.*)

(*Rs. in lakhs*)

Items	Accounts 1965-66	Accounts 1966-67	Budget 1967-68	Revised 1967-68	Budget 1968-69
1	2	3	4	5	6
Advances for Trust Boards for layout of extension ...	...	...	6·00	6·00	6·00
Loans for Low Income Group Housing Scheme ...	54·35	17·88	14·00	12·00	15·85
Loans under Fisheries Schemes ...	...	8·25	3·75	2·50	3·85
Loans for Housing Schemes (L.I.C. Funds) ...	122·10	81·70	105·00	83·00	90·00
Advances to Contractors	24·04	0.48	1.50	0·50	0·50
Loans to Co-operative Societies including House Building Societies.	23·46	11·93	15·00	15·0	15·00
Loans to Urban Societies for construction of buildings	0·50	...	2·50	1·00	1·00
Loans for construction of houses for Backward Classes through the agency of building societies ...	6·28	3·21	5·00	2·00	4·00
Loans to Non-Government Colleges for construction of Buildings	0·82	0·25	1·00	1·00	1·00
Loans for Plantation Labour Housing Scheme ...	0·37	0·19	0·66	1·00	0·67
Loans for Soil Conservation Scheme	30·27	20·62	4·50	4·50	32·00
Loans to Primary Marketing Societies for construction of Godowns	11·09	3·06	3·75	2·63	2·63
Loan to Electricity Board for Rural Electrification ...	150·00	...	...	...	...
Loan to non-agriculturists on account of Land acquisition, etc.	...	0·10	2·00	0·50	1·00
Loans to Educational Institutions for the construction of Hostel Buildings. ...	2·30	0·30	3·00	3·00	3·00

ANNEXURE E—(*Concld.*)

(*Rs. in lakhs.*)

Items	Accounts 1965-66	Accounts 1966-67	Budget 1967-68	Revised 1967-68	Budget 1968-69
1	2	3	4	5	6
Loans for Rural Housing	16·09	3·71	10·00	5·00	10·00
Loans for Development of Area under Major Irrigation Projects.	10·71	...	...	...	...
Loan for the Development of Dandeli Township ...	2·00	...	2·00	2·00	2·00
Loans to Government Servants and I.A.S. Officers towards House Building Advances and for purchase of Conveyances	83·13	83·09	96·79	127·76	127·81
Loan to Universities for sanction of House Building and other advances to their staff ...	3·00	2·50	5·00	5·00	5·00
Ayacut Development Programme under Major Irrigation	...	35·34	9·00	...	...
Loan to Fishermen for purchase to Boats ...	...	10·31	10·00	10·00	10·00
National Loan Scholarships Scheme ...	...	14·50	36·20	36·00	42·65
Loan for Scheduled Caste Housing	340·00	...	...	...	...
Advances to Trust Board Corporations & Municipalities for Land Acquisition & Development Schemes ...	...	3·00	10·00	4·00	10·00
Loan to Mysore State Electricity Board ...	...	400.00	200·00	200·00	150·00
Short term loan for Fruit Production ...	...	4·02	5·00	5·00	5.00
Agricultural Credit Stabilisation Fund ...	...	...	112·50	...	...
Project for Intensive Development ...	...	6·50	8·40	8.40	6·20

ANNEXURE F

Statement of Balances under some important heads under the major Head 'Loans and Advances by State and Union Territory Governments.

(*Rs. in lakhs*)

Heads	Accounts 1966-67		Balance as on 1st April 1967
	Credits	Debits	
1	2	3	4
Loans to Presidency Corporations, etc.	14.99	...	107·15
Loans to Municipalities :—			
Loans for Water Supply	37.63	82.62	586·03
Loans for Drainage and other purposes	1.60	13·83	211·26
Loans to Municipalities for other Miscellaneous Development schemes	3.01	1·02	...
Loans to Mercara Municipality	...	...	4·37
Loans of Municipalities	...	...	21·57
Loans to District and other Local Fund Committees :—			
Loans to District Boards	0.14	...	13·61
Loans for construction of Primary School Buildings ...	1.46	...	13·14
Loans to V.Ps and Local Boards for conducting elections ...	0.38	0·49	2·04
Local Funds	0.02	...	0·94
Loans to Agricultural Produce Market Committee ...	0.65	...	0·58

ANNEXURE F—(*Contd.*)

(*Rs. in lakhs*)

Heads	Accounts 1966-67		Balance as on 1st April 1967
	Credits	Debits	
1	2	3	4
Advances to Local Bodies	...	...	0.91
Loans to Taluk Boards	0.04	...	0.92
Loans for Water Supply and Drainage Schemes and other Public Health purposes	0.04	11.25	40.03
Loans to Panchayats			
Advances to Village Panchayats	0.23	0.42	2.29
Advances to Cultivators :			
Loans for Construction of Irrigation wells	24.96	24.66	752.57
Advances for purchase of Electrical Pumps	10.23	153.42	441.53
Loans to Agriculturists for purchase of Tractors ...	5.45	19.90	41.72
Loans under the Land Improvement Act (Coorg) ...	0.54	0.45	4.17
Takavi Loan (New Rules)	5.63	43.17	185.88
Land Improvement Loans (New Rules)	2.86	22.09	93.67
Loans under the Land Improvement Loans Act and Agriculturists Loans Act (Bellary).	1.03	4.28	30.26
Loans under the Land Improvement Loans Act and Agriculturists Act (Bombay).	20.31	40.22	232.39

ANNEXURE F—(*Contd.*)

(*Rs. in lakhs*)

Heads	Accounts 1966-67		Balance as on 1st April 1967
	Credits	Debits	
1	2	3	4
Loans under the Agriculturists Loans Act (Coorg) ...	0.58	0.15	1.78
Famine Takavi	5.32	...	...
Tagai Advances	...	...	2.28
Loans under the Land Improvement Act (Madras) ...	0.56	0.58	...
Loans for maintenances and Restoration of Tanks ...	(—)18.49	2.03	28.31
Charges by P. W. Officers under T.M. Rules	18.51	...	...
New Well Subsidy Scheme	...	...	5.07
Development Takavi for Development Area under T.B. Project ...	...	...	26.47
Loans for purchase of Seeds and Manures for sale to cultivators ...	635·94	610.09	335.52
Loans for completing incomplete wells and deepening of existing wells in scarcity affected areas.	0.12	9.11	30.98
Advances under Special Laws—State Aid to Industries ...	0.88	36.96	200·51
Loans under C.D.P. and N.E.S.	24.67	33.04	19.24
Loans under soil conservation	0.85	20.62	143.61
Miscellaneous Loans and Advances :—			
Miscellaneous Loans ...	0·17	...	82·60
Loan to Gold Mining Companies ...	0·09	...	226·23

ANNEXURE F—(*Contd.*) (*Rs. in lakhs*)

Heads	Accounts 1966-67		Balance as on 1st April 1967
	Credits	Debits	
1	2	3	4
Loan to Mysore Central Rural Industrial Financing Bank for Small Scale Industries	13·20	...	5·80
Loans for Development of Cotton Handloom Industries ...	5·87	1·67	17·19
Advances to Trust Boards for L. A. and Development Schemes ...	1·96	3·00	73·99
Woollen Handloom Industry	1·10	0·15	14·77
Silk Handloom Industry	1·75	...	14·62
Loans to Small Scale Industries	9·09	1·00	41·39
Loan for Installation of Power Looms	2·92	0·81	72·11
Advances to Regulated Markets	3·89	2·16	27·02
Loans to Mysore Housing Board (For S.I.H. Schemes) ...	4·50	8·50	99·99
Advances to Trust Boards for Layout of Extensions ...	4·46	...	49·34
Loans for Low Income Group Housing Scheme	13·28	17·88	414·21
Middle Income Group Housing Scheme	5·30	6·00	145·55
Loans to Co-operative Societies including House Building Societies	6·86	11·93	96·23
Aid against Flood and Rains	3·23	0·66	51·80
Loan to Electricity Board	...	400·00	3915·11
Loan to Electricity Board for extension of power lines ...	...	...	255·00
Loans to Co-operative Societies	2·03	...	18·69
Special Advances to Deputy Commissioners for implementation of Mysore Village Panchayats and Local Boards Act ...	...	...	12·01

ANNEXURE F—(*Concld.*)

(*Rs. in lakhs*)

Heads	Accounts 1967		Balance as on 1st April 1967
	Credits	Debits	
1	2	3	4
Rural Housing ...	0·29	7·22	58·81
Loans to Government Servants ...	51·61	83·09	258·19
Loans to Electricity Board for Rural Electrification ...	66·79	...	23·14
Loans for Housing Schemes (L. I. C. Funds) ...	2·71	81·71	201·09
Loans to Mysore Iron and Steel Works Ltd., Bhadravathi ...	...	...	621·79
Loans for Rural Godowns ...	2·69	14·88	67·65
Loans to Wholesale Consumers' Co-operative Stores for working capital ...	—0·23	...	24·00
Loans to individual and displaced goldsmiths for starting petty shops cottage Industries ...	...	...	39·00
Loans to State Industrial Bank for the scheme of rehabilitation of goldsmiths ...	2·00	...	23·00
Loans for construction of houses for backward classes through the Agency of Building Societies ...	0·38	...	33·83
Loans for Rural Housing setting up Pilot Housing Projects ...	...	...	28·62
Advances to Electricity Board for purchase of Pumpsets ...	...	...	255·00
Loans to Bangalore Water Supply and Sewerage Board ...	10·00	115·00	320·00

ANNEXURE G

	Date of retirement	*Existing rates of Dearness Allowance on pensions (up to Rs. 100 per mensem)*	*New rates of Dearness Allowance on pensions (up to Rs. 200 per mensem).*
1	Government servants retiring before 1-4-1961	Rs. 15. with marginal adjustments for pensioners exceeding Rs. 100, but below Rs. 115 *i.e*, the difference between the pension and Rs. 115.	Rs. 22.50, with marginal adjustments for pensioners drawing pensions exceeding Rs. 200 but below Rs. 222.50 *i.e.*, the differnce between the pension and Rs. 222.50.
2	Government servants retiring on or after 1-4-1961 but before 1-7-1961.	Rs. 14, with margial adjustments for pensioners drawing pensions exceeding Rs. 100 but below Rs. 114 *i.e.*, the difference between the pension and Rs. 114.	Rs. 21, with marginal adjustments for pensioners drawing pensions exceeding Rs. 200 but below Rs. 221 *i.e.*, the difference between the pension and Rs. 221.
3	Government servants retiring on or after 1-7-1961 but before 1-10-1961.	Rs. 13, with marginal adjustments for pensions exceeding Rs. 100 but below Rs. 113 *i.e.*, the difference between the pension and Rs. 113.	Rs. 19.50, with marginal adjustments for pensioners drawing pensions exceeding Rs. 200 but below Rs. 219.50 *i e.* the difference between the pension and Rs. 219·50.
4	Government servants retiring on or after 1-10-1961 but before 1-1-62.	Rs. 12, with marginal adjustments for pensioners drawing pensions exceeding Rs. 100 but below Rs. 112 *i.e.*, the difference between the pension and Rs. 112.	Rs. 18, with marginal adjustments for pensioners drawing pensions exceeding Rs. 200 but below Rs. 218 *i.e.*, the difference beeween the pension and Rs. 218.
5	Government servants retiring on or after 1-1-1962 but before 1-4-1962.	Rs. 11, with marginal adjustments for pensioners drawing pensions exceeding Rs. 100 but below Rs. 111, *i.e.*, the difference between the pension and Rs. 111.	Rs. 16-50, with marginal adjustments for pensioners drawing pensions exceeding Rs. 200 but below Rs. 216-50, *i.e.*, the difference between the pension and Rs. 216.50.

	Date of retirement	Exsting rates of Dearness Allowance on pensions (upto Rs. 100 per menem)	New rates of Dearness Allowance on pension (upto Rs. 200 per mensem)
6	Government servants retiring on or after 1-4-1962 but before 1-7-1962.	Rs. 10, with marginal adjustments for pensioners drawing pensions exceeding Rs. 100 but below Rs. 110, *i.e.*, the difference between the pension and Rs. 110.	Rs. 15. with marginal adjustments for pensioners drawing pensions exceeding Rs. 200 but below Rs. 215, *i.e.*, the difference between the pension and Rs. 215.
7	Government servants retiring on or after 1-7-1962 but before 1-10-1962.	Rs. 9, with marginal adjustments for pensioners drawing pensions exceeding Rs. 100 but below Rs. 109, *i.e.*, the difference between the pension and Rs. 109.	Rs. 13.50, with marginal adjustments for pensioners drawing pensions exceeding Rs. 200 but below Rs. 213·50, *i.e.*, the difference between the pension and Rs. 213.50.
8	Government servants retiring on or after 1-10-1962 but before 1-1-1963.	Rs. 8, with marginal adjustments for pensioners drawing pensions exceeding Rs. 100 but below Rs. 108 *i.e.*, the difference between the pension and Rs. 108.	Rs. 12.00, with marginal adjustments for pensioners drawing pensions exceeding Rs. 200 but below Rs. 212.00 *i.e.*, the difference between the pension and Rs. 212.
9	Government servants retiring on or after 1-1-1963 but before 1-4-1963	Rs. 7, with marginal adjustments for pensioners drawing pensions exceding Rs. 100 but below Rs. 107, *i.e.*, the difference between the pension and Rs. 107.	Rs. 10.50, with marginal adjustments for pensioners drawing pensions exceeding Rs. 200 but below Rs. 210·50, *i.e.*, the difference between the pension and Rs. 210.50.
10	Government servants retiring on or after 1-4-1963 but before 1-7-1963.	Rs. 6. with marginal adjustments for pensioners drawing pension exceeding Rs. 100 but below Rs. 106, *i.e.*, the difference between the pension and Rs. 106.	Rs. 9, with marginal adjustments for pensioners drawing pensions exceeding Rs. 200 but below Rs. 209, *i.e.*, the difference between the pension and Rs. 209.
11	Government servants retiring on or after 1-7-1963.	Rs. 5, with marginal adjustments for pensioners drawing pensions exceeding Rs. 100 but below Rs. 105, *i.e.*, the difference between the pension and Rs. 105.	Rs. 7.50, with marginal adjustments for pensioners drawing pensions exceeding Rs. 200 but below Rs. 207.50, *i.e.*, the difference between the pension and Rs. 207.50.

1968 ನೆಯ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚಿ 1ನೆಯ ದಿನಾಂಕದಂದು 1968-69ನೆಯ ವರ್ಷದ ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರವನ್ನು ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ದ್ರವ್ಯಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರು ನೀಡಿದ ಭಾಷಣದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರ.

ಮಹಾಶಯರೆ,

1968-69ನೆಯ ವರ್ಷದ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಆಯವ್ಯಯದ ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಲು ತಮ್ಮ ಅನುಮತಿ ಕೋರುತ್ತೇನೆ; ಅದರ ಜತೆಗೆ, ಸಮಗ್ರ ವರ್ಷದ ಆಯವ್ಯಯ ಪ್ರತವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲಾವಕಾಶ ಒದಗಲೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ವರ್ಷದ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಮ್ಮ ಲೇಖಾನುದಾನವನ್ನೂ ಕೋರುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ಕಳೆದ ಸಲ 1967-68ನೆಯ ಇಸವಿಯ ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದಂದಿನಿಂದೀಚೆಗೆ, ದೇಶದ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಿಕ ರಂಗಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ನಾನಾ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಸಂಭವಿಸಿವೆ. ಅನೇಕರ ಚಿಂತೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಹಲವಾರು ಮಹತ್ವದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಒಂದು. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈಗಾಗಲೇ ತ್ರಿಭಾಷಾ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿರುವ ವಿಚಾರವು ಈ ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಆದರೂ ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಹಲವರಿಗೆ ಶಂಕೆಯುಂಟಾಗಿರುವ ಕಾರಣ, ಸಮಗ್ರ ದೇಶದ ಒಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗುವಂತೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಹಿಂದಿನ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯು ವಿಶೇಷವಾದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದಿತು. 1965ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘರ್ಷಣೆಯು ದೇಶದ ಅರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲೆ ಹಲವಾರು ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರಿದ್ದಿತು. ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತಲೂ, ವಿದೇಶೀ ಸಾಲ ಬರುವುದು ನಿಂತುಹೋಯಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ, ನಿರಂತರ ಅರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾದ ಆಯಾತಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ದೇಶ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣ ಒದಗಿಸಬೇಕಾದುದರಿಂದಲೂ ವಿದೇಶೀ ಸಾಲ ನಿಂತು, ಆಯಾತಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದರಿಂದಲೂ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಬೇಕಾದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಕಡಿತವುಂಟಾಯಿತು.

1964-65ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು 1965-66ರಲ್ಲಿ ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯಿಂದಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯೋತ್ಪಾದನೆಯು ಕುಂಠಿತವಾದುದರಿಂದಲೂ ವ್ಯವಸಾಯ ಸಂಬಂಧವಾದ ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ಮಹತ್ವದ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆಯುಂಟಾಯಿತು.

ಅದುವರೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸುತಿದ್ದ ದೇಶದ ಅರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಘಟನೆಗಳೂ ನಿಸರ್ಗವೂ ಹಾವಳಿ ಮಾಡಿದುವು.

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉದ್ದಿಮೆ ಹಿಂಜರಿತವೂ ಹಣದುಬ್ಬರವೂ ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ತಲೆದೋರಿದ ಆದೊಂದು ವಿರೋಧಭಾಸ ಸ್ಥಿತಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಜಟಿಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಉದ್ಯಮಗಳೂ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಮುದಾಯವೂ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಕಾರ್ಯೋದ್ಯುಕ್ತರಾಗಬೇಕು.

ನಮ್ಮ ದೇಶದ ವೇತನ ಮಟ್ಟವು ಅನ್ಯದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ವೇತನ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದೇನೊ ನಿಜ—ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ಕಾರಣ, ಅವು ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ಇಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಹೋಗಿದೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಎದುರಿಸಲು ಉತ್ಪಾದನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮಟ್ಟವನ್ನೂ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯಮ ವಲಯ—ಖಾಸಗಿ ವಲಯಗಳೆರಡೂ ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿ, ದೇಶದ ಅರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ನೆರವಾಗಬೇಕಾದ ಕಾಲ ಈಗ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಇವೆರಡೂ ವಲಯಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿವೆ. ಹಿಂದಿನ 20 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶವು ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯಮ ವಲಯದ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಪಾತ್ರವೇ ಕಾರಣ. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ, ರಸ್ತೆ ಮತ್ತು ಮೂಲೋದ್ಯಮಗಳು-ಇವೆಲ್ಲವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ವಲಯವೇ ಕಾರಣ. ಸರ್ಕಾರಿ ವಲಯವು ಮುಂದೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಲಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಮುಖ್ಯ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಬಂಡವಾಳ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದ ಕಾರಣವೇ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಉದ್ಯಮಗಳು ವಿಸ್ತರಣ

ಗೊಂಡಿರುವುದಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರಿ ವಲಯದ ಉದ್ಯಮಗಳು ಕೇವಲ ಭಾವಾವೇಶದ ಅಥವಾ ಆದರ್ಶ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿಯದೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುನ್ನಡೆಯಬೇಕು. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದಳ್ಳಾಳಿ ವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಖಾಸಗಿ ವಲಯವು ಲಾಭಾರ್ಜನೆಯನ್ನು ಗೌಣವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ ಸಾಹಸದಿಂದ ಮುನ್ನುಗ್ಗುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಸರ್ಕಾರಿ ವಲಯದ ಉದ್ಯಮಗಳು ಆದಾಯ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಮೂಲವೆಂಬುದೇನೋ ಸರಿಯೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಕೆಲಸವಾದರೋ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಹಲವಾರು. ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಬೇಕೆಂಬುದೇ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಕರರಹಿತ ಆದಾಯ ಮೂಲವು ಹೆಚ್ಚಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಆದರಿಂದ ಕರಭಾರವೂ ತಗ್ಗಬಹುದಾಗಿದೆ.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದಲೂ, ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ, ಹಾನಿಯುಂಟಾಗಿ ಆದರಿಂದ ಹಿಂಜರಿತ ಹಾಗೂ ಬೆಲೆಯೇರಿಕೆಯ ವಿಷಮಸ್ಥಿತಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡರೂ ದೇಶವು ಹೇಗೋ ಈ ಸಂಕಟದಿಂದ ಪಾರಾಗಿದೆ. ಈ ದುಸ್ಥಿತಿ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಹಲವಾರು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಹಿಂಜರಿತವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಹಲವಾರು ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದಿತು. ನಿರ್ಯಾತಾರ್ಥವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನ ನಿರತವಾಗುವ ಮತ್ತು ಅತ್ಯವಶ್ಯ ಉದ್ಯಮಗಳ ಅನುಕೂಲತೆಗಾಗಿ 1966-67ರಿಂದ ಆಯಾತ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸಡಿಲಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉತ್ಪಾದನ ವಿವಿಧೀಕರಣಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುವ ಸಲುವಾಗಿ 1967ನೇ ಇಸವಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾತ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಡಿಲಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಉದ್ಯಮಗಳ (ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವಿನಿಯಮನ) ಸಂಬಂಧವಾದ ಅಧಿನಿಯಮದ ಲೈಸನ್ಸ್ ನೀಡಿಕೆ ನಿಯಮಗಳಿಂದ ಹಲವಾರು ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ವಿನಾಯತಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಹೀಗೆ ವಿನಾಯತಿ ಪಡೆದ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕಿನ ಎರಕುಗಳು, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಮೋಟಾರು, ಕಾಗದ ಮತ್ತು ಕುಸುರಿ, ವಿದ್ಯುತ್ತು, ಮದ್ಯಸಾರ, ಗೋಂದು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದು. ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ವಿತರಣ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಂಬಂಧವಾದ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ. ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕಿಗೂ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿಗೂ ವಿನಾಯತಿ ನೀಡಿರುವ ವಿಚಾರ, ಹತ್ತಿಯ ಮೇಲಣ ಶಾಸನ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿರುವ ವಿಚಾರ, ಹತ್ತಿ, ಸಕ್ಕರೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ನೀಡಿರುವುದು—ಇದೆಲ್ಲ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ವಿದಿತವಾಗಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಹಿಂದಿನ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸದನವು ಕಬ್ಬಿನ ಮೇಲಣ ಕೊಳ್ಳಾಟ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿತ್ತು; ಕಬ್ಬಿಗೆ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್ ಒಂದಕ್ಕೆ 115 ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಲೆ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಪ್ಪಿಗೆಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇಂಜನಿಯರಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂಜರಿತ ಉಂಟಾದ ಕಾರಣ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದವರು ರೈಲ್ವೆ ಸಾರಿಗೆ, ಮೊದಲಾದ ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ ವಿನಿಯೋಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು. ಹಿಂಜರಿತವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಸಲುವಾಗಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಭಾರತದ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನವರೂ ಆರಂಶದ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ವಲಯದ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು ಮುಂದಾಗಿಯೇ ಕೋರಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು, ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಪರಮಾವಧಿಯ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವುದು ; ಸಾಲದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ; ಕೆಲಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ನಿರ್ಯಾತಗಳಿಗೆ ನಗದಾಗಿ ಸಹಾಯ ಧನ ನೀಡುವುದು ; ಉಕ್ಕನ್ನು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬೆಲೆಗೆ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು—ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಕ್ರಮಗಳು ಆ ಆರಂಶದ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿವೆ. ಹಿಂಜರಿತವು ನಮ್ಮ ದೇಶವೊಂದಕ್ಕೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಯೇನಲ್ಲವಾದರೂ, ಅದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಸರ್ಕಾರವು ಕೈಕೊಂಡ ತೀವ್ರಕ್ರಮವನ್ನು ಈ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಏರ್ಪಾಡುಗಳ ಪ್ರಭಾವವು ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು. ಲೈಸೆನ್ಸ್ ನೀಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುವ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಉದಾರಗೊಳಿಸಿದರೂ, ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಔಪಚಾರಿಕ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಏಕರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಕೆಲಸ ಇನ್ನೂ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಿದೇಶೀಯ ಸಹೋದ್ಯಮಿಗಳ ನೆರವನ್ನು ಬಯಸುವಾಗ, ಅವರಿಗೆ ನಾವು ಅನುಮತಿ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರುವ ವಿಳಂಬವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯ. ಹೀಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ, ದೇಶದ ಹಿತಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯಾವ ಯಾವ ಉದಾರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕೋ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ದೀರ್ಘಸೂತ್ರವಿಲ್ಲದೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು.

ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಔದ್ಯಮಿಕೀಕರಣವು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಪಾಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಇದರ ಫಲವಾಗಿ, ಇಂದು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವು ಬೃಹತ್ಪ್ರಮಾಣದ ಶರಾವತೀ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಧಾರಾಳ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಉದ್ಯಮೆದಾರರಿಗೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ತನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸೌಲಭ್ಯವಿದೆ. ಉದ್ಯಮ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಶಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಹಲವಾರು ಕೈಪಿಡಿಗಳನ್ನು ಉದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆಯು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಈ ಕೈಪಿಡಿಗಳು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಸಂಯುಕ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಶೋಧನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ನೆರವಿನಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಗಹನವಾದ ವಿನಿಯೋಗ-ಪೂರ್ವ ಪರಿಶೀಲನೆಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಬಂಧವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಶೀಲನ ವರದಿಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣೋದ್ಯಮ ಸಹಾಯ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕ್ಷೇತ್ರ ಹಾಗೂ ಔದ್ಯಮಿಕ ಪರಿಶೀಲನ ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಂಡಿರುವ ವಿವರಣ ಪಟ್ಟಿಗಳು ಉದ್ಯಮ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಬಲ್ಲವು. ಮಂಗಳೂರು ಬಂದರು ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಗತಿಯು ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ 6.25 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ಹಣ ವೆಚ್ಚವಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಕಾರ್ಯ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಸಮಗ್ರ ಸ್ವರೂಪವೇ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿರುವುದೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. 1971-72ರ ವಳಗಾಗಿ ಈ ಬಂದರಿನ ಮೂಲಕ 2.96 ಮಿಲಿಯ ಟನ್ನು ಸರಕು ಸಾಗಣೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ. ಬೇರೆ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಬಂದರುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯವು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಭೂಮಿ ಒದಗಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಲವಾರು ಕಡೆ ಸುಮಾರು 8,000 ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯು ಔದ್ಯಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದೊಳಗೆ ಬಂದಿರುವುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಭೂಮಿಯ ಅರ್ಜನ ಕಾರ್ಯವು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕವೂ ಮೈಸೂರು ಔದ್ಯಮಿಕ ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಲಿಯ ಮೂಲಕವೂ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ.

ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಔದ್ಯಮಿಕ ವಿನಿಯೋಗ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮವು ಕೆನರಾ ಫರ್ಟಿಲೈಸರ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಕೆಮಿಕಲ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಕಾಪ್ಪರ್ ಕಂಪನಿ, ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಅಸ್ಬೆಸ್ಟಾಸ್ ಪ್ರೈವೇಟ್, ಲಿಮಿಟೆಡ್—ಮುಂತಾದ ಭಾರೀ ಉದ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಮಲಬಾರ್ ಕೆಮಿಕಲ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಫರ್ಟಿಲೈಸರ್ಸ್, ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಮೈಸೂರು ಮಿನರಲ್ಸ್, ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಮೈಸೂರು ಅಸಿಟೇಟ್ ಅಂಡ್ ಕೆಮಿಕಲ್ಸ್. ಮೈಸೂರು ಮ್ಯಾಚ್ ಕಂಪನಿ, ಎಂ. ಎಸ್. ಕೆ. ಮಿಲ್ಸ್, ಮೈಸೂರು ಪೋರ್ಸಲೇನ್ಸ್, ಲಿಮಿಟೆಡ್, ವಿಜ್ಞಾನ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಮೈಸೂರು ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಅಂಡ್ ಟೆಸ್ಟಿಂಗ್ ಲೆಬಾರೆಟರಿ, ರೆಮಕೋ, ಕರ್ಣಾಟಕ ಎಕ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ಸ್, ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಮುಂತಾದ ಉದ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇರುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಧನಸಹಾಯ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಹೊಸ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಭೂಮಿ, ನೀರು ಇತ್ಯಾದಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಹಲವಾರು ಉತ್ತೇಜನಗಳನ್ನೂ ನೀಡಿದ ವಿಚಾರವು ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ವಿದಿತವಾಗಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಅವಶ್ಯವಿರುವಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ವಿಧಾನಮಂಡಲವು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಿರುವುದೇನೋ ನಿಜ, ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೊಸ ಉದ್ಯಮ ವಿಚಾರದಲ್ಲೂ ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭದ ಗುಣದೋಷಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಈಗಿರುವ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಗದಂತೆ ಹೊಸ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯ. ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ತಯಾರಕರಿಗೆ ಒದಗುವ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಅಕ್ಟ್ರಾಯ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕೆಂಬ ಬೇಡಿಕೆಯಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಆದರೆ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಇದೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಆದಾಯ ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ತೆರಿಗೆಯ ಬದಲಾಗಿ ಬೇರೆ ಆದಾಯಮೂಲಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಹೊರತು ಅಂತಹ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅಕ್ಟ್ರಾಯ ತೆರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬಹ್ವಂಶವನ್ನು ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆಯ ಬದಲಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನ ಶುಲ್ಕ (ಅಬ್ಕಾರಿ) ವಿರುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನು ಬೇರೆ ಹಲವಾರು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಘೋಷಿತ ಸರಕುಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವಂತೆ ಪರಿಮಿತಿಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆಯ ದರಗಳದ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ಬೆಲೆಗಳ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮವಾಗುವಿದ್ದರೆ, ದುರ್ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಹೆಚ್ಚದಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತು ಬೆಲೆಗಳು ಏರದಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರವೇ ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಡಬಹುದು. ಪ್ರಕೃತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆಯ ದರಗಳನ್ನು

ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಉತ್ತೇಜನಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರೂ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದಲೇ ನಿಜವಾದ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧ್ಯ.

ಮುಂಬಯಿ, ಕಲಕತ್ತಾ, ಮುಂತಾದ ಕೆಲವಾರು ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ಯಮ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ನಾನೂ ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಆಹ್ವಾನಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಉತ್ತೇಜಕವಾಗಿದೆ. ಹೊರಗಿನಿಂದ 87 ಉದ್ಯಮಿಗಳು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಕೋರಿ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ನಡೆಯುವ ನಮ್ಮ ಉದ್ಯಮ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವಕ್ಕೆ ವಿದೇಶೀ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ವಿದೇಶೀ ಸಹೋದ್ಯಮಿಗಳೊಡನೆ ನಮ್ಮ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಆಗಸ್ಟ್ 26, 1967 ರಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 26, 1967ರ ವರೆಗೆ ಅಮೇರಿಕಾದ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು, ಜಪಾನ್, ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್ ಮತ್ತು ಯೂರೋಪಿನ ಬೇರೆ ಮುಖ್ಯ ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದೆನು. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಉದ್ಯಮಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ ಸಹಭಾಗದ ರೂಪದಲ್ಲೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ಜ್ಞಾನ ದಾನದ ರೂಪದಲ್ಲೂ ವಿದೇಶೀ ಸಹಕಾರವು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಲಭಿಸೀತೆಂದು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಉದ್ಯಮಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದವರು 1951ನೆಯ ಇಸವಿಯ ಉದ್ಯಮಗಳ (ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವಿನಿಯಮನ) ಸಂಬಂಧವಾದ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ 1956–57 ರಿಂದ 1965–66ರ ವರೆಗಿನ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 351 ಉದ್ದಿಮೆ ಲೈಸೆನ್ಸುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಉದ್ಯಮಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಲೈಸೆನ್ಸುಗಳು 102 ; ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ತಯಾರಿಕೆಗೆಂದು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಲೈಸೆನ್ಸುಗಳು 74 ; ಈಗಿರುವ ಉದ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಗಮನಾರ್ಹ ವಿಸ್ತರಣಕ್ಕೆಂದು ನೀಡಿರುವ ಲೈಸೆನ್ಸುಗಳು 153, ಉದ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಳಾಂತರದ ಸಲುವಾಗಿ ನೀಡಿರುವ ಲೈಸೆನ್ಸುಗಳು 16, ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಲು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಲೈಸೆನ್ಸುಗಳು 6. ಇದರಿಂದ ಜತೆಗೆ, ನವದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ತಾಂತ್ರಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಚಾಲನಾಲಯವು ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರಮಾಣದ 10 ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳನ್ನು ರಿಜಿಸ್ಟರು ಮಾಡಿದೆ.

1966-67ರಲ್ಲಿ 49 ಹೊಸ ಉದ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಲೈಸೆನ್ಸು ಕೊಡುವಂತೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 13 ಕ್ಕೆ ಲೈಸೆನ್ಸು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ನವದಿಲ್ಲಿಯ ತಾಂತ್ರಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಚಾಲನಾಲಯವು ಅವುಗಳ ಪೈಕಿ ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರಮಾಣದ 2 ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ರಿಜಿಸ್ಟರು ಮಾಡಿದೆ. 1967–68ರಲ್ಲಿ 22 ಹೊಸ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಲೆಸೆನ್ಸು ಕೊಡುವಂತೆ ಸಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದೆ.

ಹೊಸದಾಗಿ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರ್ ಆ್ಯಸಿಟೇಟ್ ಅಂಡ್ ಕೆಮಿಕಲ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಮೈಸೂರ್ ಚಿಪ್‌ಬೋರ್ಡ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಭಾರತ್ ಅರ್ತ್ ಮೂವರ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಕಿರ್ಲೋಸ್ಕರ್ ಏಸಿಯಾ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಅಲೆಂಬಿಕ್ ಗ್ಲಾಸ್ ವರ್ಕ್ಸ್, ಸಂಡೂರ್ ಫೆರ್ರೋ-ಮ್ಯಾಂಗನೀಸ್, ದೀಪಕ್ ಇನ್ಸುಲೇಟೆಡ್ ಕೇಬಲ್ಸ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್, ಲಿಮಿಟೆಡ್—ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದು. ಇದುವರೆಗೆ ಲೈಸೆನ್ಸು ಪಡೆದಿರುವ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು ನಾನಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿವೆ.

ಕೆಲವಾರು ಉದ್ದಿಮೆಗಳಿಗೆ ಹಿಂಜರಿತದಿಂದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಹಾನಿತಟ್ಟಿರ ಬಹುದಾದರೂ, ಭಾರಿ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಟ್ಟೆಗಿರಣಿ, ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಕಾಗದದ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಮಿಶಿನ್ ಟೂಲ್ಸ್ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿದೆಯೆಂದು ಸಂತಸದಿಂದ ತಿಳಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಕೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲು ಉದ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಅವುಗಳ ಉತ್ಪಾದನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೂ ನಿರಂತರ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಮುದಾಯದ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಹಿತದೃಷ್ಟಿ ಯಿಂದ ಮಂಡ್ಯ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಪೇಪರ್ ಮಿಲ್ಸ್ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಯಂ. ಯಸ್. ಕೆ. ಮಿಲ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಇವುಗಳನ್ನು ಪುನಸ್ಸಜ್ಜೀಕರಿಸಲು ಸರಕಾರದವರು ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟ ಕ್ರಮಕೈಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಭೆಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಬಹುದು. ಮೈಸೂರು ಸ್ಪಿನ್ನಿಂಗ್-ಅಂಡ್ ಮ್ಯಾನುಫ್ಯಾಕ್ಚರಿಂಗ್ ಕಂಪೆನಿ, ಮಿನರ್ವಾ ಮಿಲ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್—ಇವೆರಡು ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿವೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸುಮುಖವಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಯುವಂತೆ ಅವುಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಿ ಡೈರೆಕ್ಟರುಗಳು ನೆರವಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳೆಲ್ಲ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿವೆ ಎಂದೇನೂ ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ದೇಶಗಳ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ದೇಶಗಳು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ ಎಂಬುದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ವಿದಿತವಾಗಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಡೆದ 'ಅಂಕ್ಟಾಡ್' ಸಮ್ಮೇಳನದ ಪ್ರಯತ್ನ ಫಲವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸರಕುಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಲಭಿಸುವುದೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಂಪೆನಿಗಳ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ವಲಯದ ಉದ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಸೇಕಡಾ 9 ರಿಂದ 10 ರಷ್ಟು ಲಾಭ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗುವುದೆಂದು ಈ ಸಭೆಗೆ ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ಉತ್ಪತ್ತಿ ವ್ಯಯ ಸಂಬಂಧವಾದ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರಿ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಸಮಿತಿಯವರು ಮಾಡಿದ ಟೀಕೆ ನನ್ನ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಅಂದಾಜು ಸಮಿತಿಯವರ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನೂ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಉದ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಕಾಲಿಕ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಲು ಒಬ್ಬರು ಉದ್ಯಮಾಯುಕ್ತರನ್ನೂ (ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಕಮಿಷನರ್) ಉತ್ಪತ್ತಿ ವ್ಯಯದ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಸುಗಮಗೊಳಿಸಲು ಒಬ್ಬರು ಉತ್ಪತ್ತಿ ವ್ಯಯ ತಜ್ಞರನ್ನೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ನೇಮಿಸಲಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ ಲಭಿಸುವುದೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕಿನ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಶೇರುಗಳೆಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೇ ಸೇರಿವೆ. ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕ ಮೊತ್ತಗಳನ್ನು ಶೇರುಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕಿನ ಸಮಂಜಸ ಋಣ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಶೇರು ಬಂಡವಾಳದಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆಂದು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದವರಿಂದ ಹಣ ಸಾಲ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಾವಧಿಯ ಸಾಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಮರ್ಷಿಯಲ್ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೂ ಕೋರಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಿಶ್ರಲೋಹ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಉಕ್ಕಿನ ಕಾರ್ಖಾನೆಯು ಮತ್ತು ಬೀಡು ಕಬ್ಬಿಣ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು 1968ರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ. ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿ, ಸಿದ್ಧವಸ್ತುಗಳ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದೊಡನೆ, ಈ ಬೃಹತ್ಸಂಸ್ಥೆಯು ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ತ್ವರೆಗೊಳಿಸುವುದೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಅಪಾರ ಧನ ಬೇಕಾಗುವ ಕಾರಣ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಕಾಲಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡುವರೆಂಬ ಹಾರೈಕೆ ಇದೆ. ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಶೇರಿನ ಮತ್ತು ಸಾಲದ ಮೂಲಕ ಸುಮಾರು 11 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯ ಹಣ ವಿನಿಯೋಗವುಳ್ಳ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಿತ್ತೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಮುಂದೆ ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಧನ ವಿನಿಯೋಗವು 60 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೇರಿ ಅದರ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣವು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುವಂತಾಗುವುದು.

ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಗಣಿ ಮತ್ತು ಭೂಗರ್ಭ ಇಲಾಖೆಯು ಮರಳು-ಕಲ್ಲು, ಗ್ರ್ಯಾನೈಟ್ ಕಲ್ಲು, ಇತ್ಯಾದಿ ಕೆಳವರ್ಗದ ಖನಿಜ ಮೂಲಗಳ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಭೂಗತ ಜಲಮೂಲದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೂ ಖನಿಜ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೂ, ಅವುಗಳ ಔದ್ಯಮಿಕ ಉಪಯುಕ್ತತೆಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ತಾಮ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿದೆ. ತಾಮ್ರಾಂಶವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ವಸ್ತುಗಳು 1969ರ ಅಂತ್ಯದೊಳಗಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ.

ಖನಿಜಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಲಿಯ ಕೆಲಸಗಳು ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಮಂಡಲಿಯನ್ನು ಸಮಾಪ್ತಿಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು: ಅದರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಈಗ ಮೈಸೂರ್ ಮಿನರಲ್ಸ್, ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಲಾಭದಾಯಕವಾದ ಮುಖ್ಯ ಖನಿಜಗಳ ಅದಿರುಗಳನ್ನು ತೆಗೆಸುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಮಾರಾಟದಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯ ಕಾರವಾರ ಮತ್ತು ಬೇಲೆಕೇರಿ ಬಂದರುಗಳಿಂದ ಅದಿರು ಸಾಗಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಸೇಡಂನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಿಲಿಯ ಟನ್ ಉತ್ಪಾದನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯವು ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಸಾಗಿದೆ. ವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಎ. ಸಿ. ಸಿ. ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಗನೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ.

ಪಿಂಗಾಣಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಯು ವಿವರಣ ಪತ್ರ (ಪ್ರಾಸ್ಪೆಕ್ಟಸ್) ವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಂತಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೋರಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಪ್ರಗತಿಪರವಾದ ಪಾತ್ರವಹಿಸುವುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮೈಸೂರು ಅಸಿಟೇಟ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕಾರ್ಯವು

ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಬೇಗನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ. ಕಬ್ಬಿನ ಅಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಕುಂಠಿತವಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಮುಂದಿನ ಬೆಳೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣೋತ್ಪಾದನೆಗೆ ತೊಡಗುವುವು.

ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದ ಅಧಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಮಳೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜನ ದೊರೆಯಿತು. ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1967ರವರೆಗೆ ಬೆಳೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯು ಆಶಾದಾಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ದುರದೃಷ್ಟದಿಂದ ಹಿಂಗಾರು ಮಳೆ ಬೀಳದೆ ಹೋಯಿತು. ಇದರಿಂದ, ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿದ್ದಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ನಾನಾ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಇದುವರೆಗೆ ಸುಮಾರು 62 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಹಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅನುದಾನವಾಗಿ ಮಂಜೂರುಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ವಿನಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಬೇರೆ ರಂಗಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ವ್ಯವಸಾಯ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಆದಾಯದ ಬಹುಭಾಗವು ವ್ಯವಸಾಯ ವಲಯದಿಂದಲೇ ಬರುವುದಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧನೆಗೆ ಬಹುಮುಖವಾಗಿ ಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತೃತೀಯ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದ ಹಲವಾರು ಏರ್ಪಾಡುಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾದವು. ವ್ಯವಸಾಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿಧಾನಗಳೂ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಂಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಂಡ 'ವ್ಯವಸಾಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ' ಜೊತೆಗೆ 10 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ''ಹೆಚ್ಚು ಇಳುವರಿ ಬೆಳೆಯ'' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನೂ ''ಸಾಂದ್ರ ವ್ಯವಸಾಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ'' ವನ್ನೂ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದು.

1967-68ರಲ್ಲಿ 1.40 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದೊಳಗೆ ಮುಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ''ಹೆಚ್ಚು ಇಳುವರಿ ಬೆಳೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ'' ನಡೆದಿದೆ. ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ 2·4 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ. 1968-69ರಲ್ಲಿ 10.70 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ನಡೆಯುವುದಾಗಿದೆ. 86·14 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ''ಸಾಂದ್ರ ವ್ಯವಸಾಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ'' ಮೇರೆಗೆ 1967-68ರಲ್ಲಿ 17 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಮುಂಗಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಗುರಿ. ಆದರೆ, ವಾಸ್ತವವಾಗಿ 18 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿದೆ. ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ 9 39 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುವುದು. 1968-69ರಲ್ಲಿ 42.05 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ''ಸಾಂದ್ರ ವ್ಯವಸಾಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ'' 1966-67ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 93ರಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಸಮಗ್ರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು.

ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿಸ್ತರಣವು ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. 1968-69ರಲ್ಲಿ 2.23 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಯಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊಸತಾಗಿ ನೀರಾವರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ. ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು '' ಸಾಂದ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರದೇಶ ''ವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ನೀರಾವರಿಯ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಕೆರೆ-ಬಾವಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಪಂಪುಸೆಟ್ಟುಗಳ ಪೂರೈಕೆ—ಈ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಯಾಗಿದೆ. 39 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿತ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. 2·98 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಜಪಾನೀ ವಿಧಾನದ ಬತ್ತ ಸಾಗುವಳಿಯನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದಿತು. ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರದ ದಾಸ್ತಾನು ಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮಗೊಂಡಿದ್ದು, ಮುಂದಿನ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ 2 ಲಕ್ಷ ಟನ್ನಿನಷ್ಟು ದಾಸ್ತಾನಾಗುವ ನೀರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ. 1967–68ರಲ್ಲಿ 1·75 ಲಕ್ಷ ಟನ್ನಿನಷ್ಟು ನಗರ ಕಂಪೋಸ್ಟ್ ಗೊಬ್ಬರವೂ 30 ಲಕ್ಷ ಟನ್ನಿನಷ್ಟು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಕಂಪೋಸ್ಟ್ ಗೊಬ್ಬರವೂ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವುದೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಹಸುರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕಿದ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು 2 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 5 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಯಿಂದ 7·5 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಗೆ ಏರಿದೆ. 1968-69ರಲ್ಲಿ 4·5 ಲಕ್ಷ ಟನ್ನಿನಷ್ಟು ನಗರ ಕಂಪೋಸ್ಟ್ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಮತ್ತು 48 ಲಕ್ಷ ಟನ್ನಿನಷ್ಟು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಕಂಪೋಸ್ಟ್ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ಹಾಗೂ 10 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಕ್ಕೆ ಹಸುರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕಬೇಕೆಂದೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ. ವ್ಯವಸಾಯ ಇಲಾಖೆಯು 1966-67ರಲ್ಲಿ 99 ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನೂ 1967-68ರಲ್ಲಿ 159 ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನೂ ಹಂಚಿದೆ. ಭೂಸಾರ ರಕ್ಷಣ ಯೋಜನೆಯ ಮೇರೆಗೆ 1966-67ರಲ್ಲಿ 2·86 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಯಲ್ಲೂ 1967—68 ರಲ್ಲಿ 1.93 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಯಲ್ಲೂ ಭೂಸಾರ ರಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿದೆ.

ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 1.60 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲಸ ನಡೆಸುವ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ. ಸಸ್ಯಸಂರಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೆಗ್ಗಣ, ಮುಂತಾದ ದಂಶಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು 10 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಭೂ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ. ಇದುವರೆಗೆ 33 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಸಂರಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. 1968—69 ರಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು 40 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ 87 ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಮೂಲ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ. 'ಹೆಚ್ಚು ಇಳುವರಿ' ಬೀಜಗಳನ್ನು ಅನ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೂ ಸರಬರಾಯಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಾಣಿಜ್ಯ ಪೈರುಗಳ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ಕಂಡುಬಂದಿತು. 1966 ರಿಂದ 1968 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯು 5.01 ಲಕ್ಷ ಬೇಲುಗಳಿಂದ 5.38 ಲಕ್ಷ ಬೇಲುಗಳಿಗೂ, ಕಬ್ಬಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯು 6.23 ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಿಂದ 6.42 ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಿಗೂ ಎಣ್ಣೆಬೀಜಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯು 7.70 ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಿಂದ 8.32 ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿದೆ.

ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಗೆಯ ಹೂ ಹಣ್ಣಿನಗಿಡಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ವಿಸ್ತರಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿದೆ. 1966—67 ರಲ್ಲಿ 10 ಲಕ್ಷ ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಯಿತು. 1967—68 ರಲ್ಲಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ 1967 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ 8 ಲಕ್ಷ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಡಿಸೆಂಬರು 1967 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ 3 ಲಕ್ಷ ತೆಂಗಿನ ಸಸಿಗಳನ್ನೂ, 2 8 ಲಕ್ಷ ಅಡಿಕೆ ಸಸಿಗಳನ್ನೂ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜತೆಗೆ ಯಾಲಕ್ಕಿ, ಮೆಣಸು, ಗೋಡಂಬಿ (ಗೇರುಬೀಜ) ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೇಗವನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಂದಮೂಲಾದಿಗಳ ಸುಧಾರಿತ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಸಹಾಯಕ ಬೆಳೆಗಳನ್ನೂ ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ವ್ಯವಸಾಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರವು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು, ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್ಟುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯೋದ್ಯಮ ನಿಗಮ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಗಮವು ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 1 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿವರೆಗೆ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರುಮಾಡಲು ಶಕ್ತವಾಗುವುದು. ವ್ಯವಸಾಯ ಪುನರ್ವಿತ್ತ ನಿಗಮವು ಘಟಪ್ರಭಾ, ಭದ್ರಾ ಮತ್ತು ತುಂಗಭದ್ರಾ ಯೋಜನಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರುಮಾಡಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ 1.25 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚದ ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನೂ ಅನುಮೋದಿಸಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ಅದೇ ಬಗೆಯ ಯೋಜನೆಗೆ ಈ ನಿಗಮವು ಹಣವೊದಗಿಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಅಡಿಕೆ, ತೆಂಗು ಮುಂತಾದ ತೋಟಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಈ ನಿಗಮವು ಅನುಮೋದಿಸಿದೆ. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಪುನರ್ವಿತ್ತ ನಿಗಮವು ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿದೆ. ಭೂಸಾರ ರಕ್ಷಣೆಯ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆಯೂ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿದೆ. ದ್ರಾಕ್ಷಾ ವ್ಯವಸಾಯದ ಒಂದು ಯೋಜನೆಗೂ ಈ ನಿಗಮವು ಹಣವೊದಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಈ ನಿಗಮವು 15.10 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚದ ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಂಜೂರುಮಾಡಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, 15.80 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚದ ಬೇರೆ ಕೆಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿವೆ. ವ್ಯವಸಾಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಹಾಗೂ ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಂಪತ್ತಿ ಮೂಲಗಳನ್ನೂ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವ್ಯವಸಾಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಿಗೆ ಹಣವೊದಗಿಸಲು ಕಮ್ಮರ್ಶಿಯಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳೂ ಮುಂದೆ ಬಂದಿರುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಶುಭಸೂಚಕವಾಗಿದೆ.

ನಾನಾ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಸಂಶೋಧನ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವು ಕ್ರಮಕೈಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವು ಭಾರತ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ನೆರವು ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧವಾದ ಸಕಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲೂ ಸಂಶೋಧನಾಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತೀವ್ರ ಗಮನ ನೀಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಕೃಷಿ ರಂಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ರೈತವರ್ಗಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸುವ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಶಿಕ್ಷಣ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. 1966—67 ರಲ್ಲಿ 1 ಲಕ್ಷ ರೈತರೂ, 2,000 ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಈ ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದಿದ್ದರು. 1967—68 ರಲ್ಲಿ 1.07 ಲಕ್ಷ ಜನ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ವ್ಯವಸಾಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಸಂಚಿತ ನಿಧಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಅನ್ಯಮೂಲಗಳಿಂದಲೂ ಬಹುನಾಟ್ಟಿಗೆ ಹಣ ಬರುತ್ತಿದೆಯೆಂಬ ಅಂಶವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಇತರ ಕಾರಣಗಳಿಂದಲೂ ಹಾನಿಗೀಡಾದ ಕೃಷಿರಂಗವನ್ನು ಅಭಿ

ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಇವೆಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಅನುಕೂಲವಾಗಿವೆ. ಈ ರಂಗದ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚದೆ ಹೋದರೆ, ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಸುಧಾರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಇದುವರೆಗೆ ವಿವರಿಸಿದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಕೈಗೂಡಬಲ್ಲವೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ. 1969-70 ರ ಅಂತ್ಯದೊಳಗಾಗಿ ಆಹಾರೋತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗುವುದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶವಿದೆ. ವ್ಯವಸಾಯಾದಾಯವು ಹೆಚ್ಚಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಾದಾಯದ ಅಧಿಕಾಂಶವು ಅದರಿಂದಲೇ ಬರುವುದೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ಬರುವ ಆದಾಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಣ ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸಾಯಾದಾಯದ ಮೇಲಣ ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ಬರುವ ಆದಾಯವು ತಗ್ಗುತ್ತಾ, ಒಟ್ಟು ವ್ಯವಸಾಯಾದಾಯದ ಸೇಕಡ 2 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ; ತೆರಿಗೆಯ ಆದಾಯವು ರಾಷ್ಟ್ರಾದಾಯದ ಸುಮಾರು ಸೇಕಡ 15 ರಷ್ಟಿದೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬಹು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಣ ವಿನಿಯೋಗವಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಾರಣ, ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ಅಸಮತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಸೂಕ್ತವಾದ ತೆರಿಗೆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯಗಳ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಸಂಪತ್ತಿಮೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಯೋಚಿಸಲು ಇದೇ ಸೂಕ್ತ ಕಾಲ. ಸಂಪತ್ತಿ ಮೂಲವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಹಣದುಬ್ಬರವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕೂ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಇಲಾಖಾ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಕೈಪಿಡಿಯು ವೈದ್ಯಕೀಯ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ, ಮುಂತಾದ ನಾನಾ ಇಲಾಖೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನೂ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿರುವ ಕಾರಣ, ಅವುಗಳನ್ನು ನಾನಿಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಲವಾರು ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷಿತ ನೀರು ಸರಬರಾಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲೂ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದವರು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹಣ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷ 67 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಒದಗಿಸಿದೆ. 3, 500 ಬಾವಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಅಪೂರ್ಣ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೇ ಉಳಿದಿವೆ; 2, 700 ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಬಾವಿಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ಒದಗಿಸುವ ಹಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲೇ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೂ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಒಂದಾದರೂ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಬಾವಿಯನ್ನೊದಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾದೀತು.

ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳ ಎತ್ತುವಳಿ ಮತ್ತು ಹಂಚಿಕೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿರಂಗವೂ ಭಾಗಿಯಾಗಿದೆ. ಎತ್ತುವಳಿಯಾದ ಹಾಗೂ ಆಯಾತವಾದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ನೀಡಿಕೆ ಬೆಲೆಗಳೊಳಗೆ ಸಮತೆಯಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು "ಲಾಭವೂ ಇಲ್ಲ ನಷ್ಟವೂ ಇಲ್ಲ" ಎಂಬ ತತ್ವಾನುಸಾರವಾಗಿ ಬೆಲೆಗಳನ್ನ ಗೊತ್ತುಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಸಲುವಾಗಿ, ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ತಪಾಸಣಾಠಾಣಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ವಹಿಸುವ ವ್ಯಯಪ್ರಮಾಣವು 1968-69ರಲ್ಲಿ 36·8 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದೆ; ಎಂದರೆ 1965-66ರಲ್ಲಿ ತಗಲಿದ ವೆಚ್ಚಕಿಂತ ಸೇಕಡಾ 47ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಉದ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣ ವ್ಯಯವನ್ನು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ, ರಾಜ್ಯದ ನಿವ್ವಳ ರಾಜಸ್ವದ ಸೇಕಡಾ 20ರಷ್ಟು ಹಣ ಈಗ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೇ ವೆಚ್ಚವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ಬರುವ 23. 03 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಆದಾಯವನ್ನು ಮೀರುತ್ತದೆ. 1965-66ರ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ 31,112 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿದ್ದುವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 36.10 ಲಕ್ಷ; ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಸಂಖ್ಯೆ 90,181. 1966 ಮತ್ತು 1968-ಇವೆರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಇದುವರೆಗೆ ಸಾಧಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೇ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದಿತು. 1966-67ರಲ್ಲಿ 1.57 ಲಕ್ಷ ಮಕ್ಕಳೂ ಮತ್ತು 1967-68ರಲ್ಲಿ 2.75ಲಕ್ಷ ಮಕ್ಕಳೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದರು. 3 ರಿಂದ 5 ವರ್ಷದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲಾ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಆಹಾರ ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ 4 ಲಕ್ಷ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಹಾರ ದೊರೆಯುವಂತಾಯಿತು.

1965-66ರಲ್ಲಿ 1491 ಸೆಕೆಂಡರಿ ಶಾಲೆಗಳಿದ್ದುವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 4·53ಲಕ್ಷ, ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಸಂಖ್ಯೆ 17,252. 1966-67ರಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ಸೆಕೆಂಡರಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಯೋಜನೆಯಂತೆ, ಸಹಾಯ ಪೋಷಿತ ಶಾಲೆಗಳ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಈಗ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿದ್ಯಾರಂಗದ ಪ್ರಗತಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 16 ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಿವೆ; 29 ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿವೆ. ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಧಾರಕರ ನಿರುದ್ಯೋಗ ನಿವಾರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ವಿವಿಧೀಕೃತ ಪಾಠವರ್ಗಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ವಿಚಾರವು ಪರ್ಯಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಸಚಿವಾಲಯ ಕಾರ್ಯಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ಮತ್ತು ಪಾಕಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಮಿತ್ತವಾದ ಅನುದಾನ (ಗ್ರಾಂಟು) ಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ ಏಕಗಂಟಿನ ಅನುದಾನಗಳನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ನಾಲ್ಕೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಒಟ್ಟು ಪೋಷಣಾನುದಾನವು ಈಗ 1.72 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ. ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಸಲುವಾದ ನಿಮಿತ್ತ ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚ ಕಡಿಮೆ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳ ಸಂಬಳಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಸಲ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಯು. ಜಿ. ಸಿ. ವೇತನ ಶ್ರೇಣಿಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವು ಹೆಚ್ಚಿ, ಅವು ಸರ್ಕಾರದ ನೆರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿದಂತೆಲ್ಲಾ, ಈ ಪೋಷಣಾನುದಾನವೂ ಹೆಚ್ಚಬೇಕಾಗುವುದು. ಹೀಗಾಗಿ ಉಚ್ಚ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನ್ಯಮೂಲಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದ 14 ಉದ್ಯಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ, 1967–68 ರಲ್ಲಿ 992 ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದಿತು; ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 792 ಹೆಚ್ಚು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಾನ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಈಗ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವವರ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ 5.328. ಈ ನಾನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ 1,682 ಜನ ಪೂರ್ಣಾವಧಿ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳಾಗಿಯೂ, 122 ಜನ ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳಾಗಿಯೂ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಜೆ ತರಗತಿಯ ಯೋಜನೆಯೂ ಪ್ರಗತಿಪರವಾಗಿ ಸಾಗಿದೆ.

ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕೋಲಾರ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಯೋಜನೆಯ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ರಸ್ತೆಸಾರಿಗೆ ನಿಗಮಕ್ಕೆ ಎರಡು ವರ್ಷದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆಂದು 2 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸರಕಾರದವರಲ್ಲಿ ನಿಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ ಸಂಚಿತ ಇಳಿವರಿ ನಿಧಿಯಿಂದ ಈ ವ್ಯಯವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತೀಯ ಹಾಸ್ಟೆಲುಗಳು ಜಾತ್ಯತೀತ ಹಾಸ್ಟೆಲುಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಿವೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಜಾತೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ತ್ಯಜಿಸುವ ಪೀಳಿಗೆ ಬೆಳೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದೆಂಬ ಹಾರೈಕೆಯಿದೆ.

ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಕಲ್ಯಾಣಾರ್ಥವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಇಲ್ಲದ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಾಗಿ ಭೂ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನೂ ಕಸಗುಡಿಸುವವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಜಾಡಮಾಲಿಗಳಿಗೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿಗಳ ಸಹಕಾರಿ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ನಿಗಮಕ್ಕೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಹಣದ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ನಿಗಮವು ಈಗಾಗಲೇ ಹಂಚಿದೆ. ಅಂಗವಿಕಲರನ್ನು ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ಪುನಃ ಸಜ್ಜೀಕರಿಸಲು ಸರ್ಟಿಫೈಡ್ ಸ್ಕೂಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣ, ಸೀಮೆಸುಣ್ಣದ ತಯಾರಿಕೆ, ಹೈನ ತಯಾರಿಕೆ, ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿವೆ.

ಗೃಹರಕ್ಷಕ ದಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದ ಕೊನೆಗೆ 12,500 ಜನ ಹೋಮ್‌ಗಾರ್ಡ್‌ಗಳಿರಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಈ ದಳಕ್ಕೆ 11,979 ಜನ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. 8,612 ಜನ ಹೋಮ್‌ಗಾರ್ಡುಗಳಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಮೂಲ ಮತ್ತು ಉಚ್ಚಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಹೊಸ ಘಟಕಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪೌರ ರಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ನೀರು ನಲ್ಲಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 1968–69 ರಲ್ಲಿ, ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮೂರು ಉಪ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ. ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೊಂದು ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ನಿಲ್ದಾಣಗಳಿವೆ. ಬೆಂಗಳೂರು, ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ನಿಲ್ದಾಣಗಳಿಗೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗವನ್ನೂ ಸಜ್ಜು ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನೂ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಮೂರು ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ನಿಲ್ದಾಣಗಳ ಪೈಕಿ ಒಂದು ನಿಲ್ದಾಣವು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭ

ಮಾಡಿ; ಒಂದು ನಿಲ್ದಾಣವು ಕಲ್ಬುರ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು. ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲೂ, ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲೂ ಅಗ್ನಿಶಾಮಕದಳದ ನಿಲ್ದಾಣದ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯವು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವುಂಟುಮಾಡಿದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನಷ್ಟೆ. ಎಡಬಿಡದೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯೂ ರೂಪಾಯಿಯ ಅಪಮೌಲ್ಯನವೂ ಮತ್ತು ಹಿಂಜರಿತವೂ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅನೇಕ ವಲಯಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಉಂಟುಮಾಡಿದವು. ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಆದಾಯದಲ್ಲೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯದಲ್ಲೂ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಾರೂಪವನ್ನು ಪುನಃ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಮುನ್ನ 1966-67 ರಿಂದ 1968-69ರ ವರೆಗಿನ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನಾ ವರ್ಷಗಳಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಜನಾ—ಆಯೋಗವು ಭಾವಿಸಿತು.

1967-68 ರ ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ 60·25 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚವಾಗತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದಿಂದ 36.00 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ನೆರವು ಪಡೆಯತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ ರಾಜ್ಯವು 24·25 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ ನಿರ್ಧಾರವಾದುದು ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಯೋಜನಾ—ಆಯೋಗದೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿ ಅಣಿಗೊಳಿಸಿದ ಆರ್ಥಿಕ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದೆ :—

		(ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ)
ಪ್ರಸಕ್ತ ವರಮಾನ ಶಿಲ್ಕು	...	3·6
ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ವಿಧಿಸಿದ ತೆರಿಗೆ	...	9·5
ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮಂಡಲಿಯ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ಪಡೆದ ಸಾಲಗಳು	...	5·9
ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯ	...	2·5
ಅಸಂಚಿತ ಋಣ	...	1·5
ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಬಂಡವಾಳದ ಹಣ	...	—6·7
ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಬಂದ ವಂತಿಗೆ	...	5·5
		21·8

		(ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ)
ವಜಾ— ತದರ್ಥ ಋಣದ ಮರು ಸಂದಾಯ	...	1·2
ವರ್ಷದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬಾಕಿ ಇದ್ದ ಓವರ್ ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಹಣದ ತೀರಿಕೆ		11·4
		9·2

ಹೀಗೆ 60.25 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು 15 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕಡಿಮೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಈಚೆಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದವರು 9.9 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹಣವನ್ನು ತದರ್ಥ ಋಣವನ್ನಾಗಿ ಮಂಜೂರುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 3.05 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹಣವು ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮರುಸಂದಾಯವಾಗಬೇಕು. ಈ ತದರ್ಥ ಋಣದಿಂದ ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಮೂಲವು 6.9 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ವ್ಯಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಈಗಾಗಲೇ ನಿಶ್ಚಿತವಾದಂತೆ 60.25 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಾಗಿಯೇ ನಿಲ್ಲುವುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ವರ್ಷಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 9 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ಓವರ್ ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಈ ಓವರ್‌ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಹಣದ ಮರುಸಂದಾಯಕ್ಕೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದವರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ತದರ್ಥ ಋಣವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಬಹುದು.

ಮುಂದಿನ ವರ್ಷವು, ಚತುರ್ಥ ಪಾಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿನ ಕೊನೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನಾ ವರ್ಷವೆಂಬುದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಚತುರ್ಥ ಪಾಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಕಾರ್ಯತಂಡಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ; ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಯೋಜನಾಮಂಡಲಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

1968-69ರ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಹಣ ವೊದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಕಷ್ಟಗಳು ಇದಿರಾದವು. ರಾಜ್ಯವು ಬಹು ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ಸಂಪತ್ತಿ, ಸಾಧನವೂ, ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದಿಂದ ಬಂದ ಸಹಾಯ ಧನವೂ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿ ಯೋಜನೆಗೆ ದೊರೆಯುವ ಹಣ ಕೇವಲ 51 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ. ಯೋಜನಾ ಗಾತ್ರವನ್ನು ಹೀಗೆ ತಗ್ಗಿಸಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಅದರಿಂದ ನಾನಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ರಂಗಗಳ ಪ್ರಗತಿಗೆ ತೀವ್ರ ಹಾನಿತಟ್ಟುವುದು. ಆದಕಾರಣ ಯೋಜನಾ ವ್ಯಯ ಪ್ರಮಾಣವು 60·25 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಕೂಡ ದೆಂದೂ ಅದನ್ನು ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗತಕ್ಕುದೆಂದೂ, ಎಂದರೆ ರಾಜ್ಯವು 23.35 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದಿಂದ ಬರುವ 36.90 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಸಹಾಯ ಧನವನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಪೇಕ್ಷಿತವಾದ ಯೋಜನಾ ವ್ಯಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ ಸರಕಾರದವರು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು.

ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದಿಂದ ಪುರಸ್ಕೃತವಾದ ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಅಂಶವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯದ ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಆಯಾ ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿರುವ ಹಣದ ವಿವರವು ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಇದೆ.

		(ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ)
1	ವ್ಯವಸಾಯ	1,500.00 (ಇದರಲ್ಲಿ 921 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಹಣವನ್ನು ಮೈಸೂರು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮಂಡಲಿಯವರು ತಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತಿ ಮೂಲದಿಂದಲೇ ಒದಗಿಸಬೇಕು.)
2	ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ	2,78,000
3	ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ	—275.00+1600 (ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ಆಳು ಬಲ)
4	ಸಾಗಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳು	306.00
5	ಉದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಗಣಿ ಕೆಲಸ	317.00
6	ಸಮಾಜ ಸೇವೆಗಳು	822.00
7	ಸಂಕೀರ್ಣ	25.00
	ಒಟ್ಟು	6,025.00+ರೂ. 16 ಲಕ್ಷ

ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ 1,009 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಸಹಾಯ ಧನ ದೊರೆಯುವುದೆಂದು ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಊಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಧನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲು ಈ ಸಲ ಅನುಸರಿಸಿದ ಕ್ರಮ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಕ್ರಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಾಯ ಧನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ಸಲ ಅವುಗಳಿಗೆ ಹಣ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹಣ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ವಹಿಸತಕ್ಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಪೂರಕ ಅನುದಾನಗಳಿಗಾಗಿ ವಿಧಾನ ಮಂಡಲವನ್ನು ವಿನಂತಿಸಲಾಗುಗದು.

ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಆಯವ್ಯಯದ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಭೂಕಂದಾಯದ ಮತ್ತು ಪಾನನಿರೋಧದ ರದ್ದಿಯಾತಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದೆನಷ್ಟೆ. 1967ನೆಯ ಇಸವಿ ಮೈಸೂರು ಪಾನನಿರೋಧ ಸಂಬಂಧವಾದ (ತಿದ್ದುಪಡಿಯ) ಅಧಿನಿಯಮವು 17-8-1967 ರಿಂದ ಸಲುವಳಿಗೆ ಬಂದಿತು. 1965ನೆಯ ಇಸವಿಯ ಮೈಸೂರು ಉತ್ಪಾದನ ಶುಲ್ಕ (ಅಬ್ಕಾರಿ) ಸಂಬಂಧವಾದ ಅಧಿನಿಯಮವು ಕೆಲ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳ ಹೊರತು ರಾಜ್ಯದ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲೂ ಸಮಾಚರಣೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಪಾನ ನಿರೋಧವನ್ನು ಶಿಥಿಲಗೊಳಿಸಿದ ಕಾರಣ, ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷ 1.91 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಆದಾಯ ಬರುವುದೆಂದೂ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಉತ್ಪಾದನಾ ಶುಲ್ಕದಿಂದ (ಅಬ್ಕಾರಿಯಿಂದ) ಬರುವ ಆದಾಯವು 11 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೇರುವುದೆಂದೂ ತಿಳಿಸಲು ನನಗೆ ಸಂತಸವಾಗಿದೆ. ಮದ್ಯ ಪಾನದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾನ ನಿರೋಧ ಪ್ರಚಾರ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾದೀತೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಭೂ ಕಂದಾಯದ ಬದಲಾಗಿ ಅನ್ಯಮೂಲಗಳಿಂದ ಹಣವೊದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅತ್ಯಂತ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತೆರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕರನಿರ್ಧಾರಣವಾಗಲೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಎಲ್ಲ ಬೆಳೆಗಳ ಮೇಲೂ ವ್ಯವಸಾಯದ ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದವರು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ವ್ಯವಸಾಯಾದಾಯದ ಮೇಲಣ ಜಟಿಲವಾದ ಕರವಿಧಿಗೆ ಒಳಪಡುವುದಕ್ಕಿಂತ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಭೂಕಂದಾಯ ಸಲ್ಲಿಸುವುದೇ ಲೇಸೆಂದು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜನಸಮುದಾಯದ ಸಾಮಾನ್ಯಾಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು. ವ್ಯವಸಾಯದ ಆದಾಯದ ಮೇಲೆ ಏಕರೂಪದ ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗದವರು ನೀಡಿದ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಭೆಯು ಚರ್ಚಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಈಗ ಕಾಲ ಪಕ್ವವಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರೂ ತಜ್ಞರೂ ನೀಡಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಭೂ ಕಂದಾಯದ ಬದಲಾಗಿ ಅನ್ಯಮೂಲಗಳಿಂದ ಆದಾಯವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೈಬಿಡಬೇಕೆಂದೂ ವ್ಯವಸಾಯಾದಾಯದ ಮೇಲಣ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಿ, ಅದನ್ನು ವಿಶಾಲ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ನಮ್ಮ ವ್ಯವಸಾಯಿಕ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅನುವಾಗುವವರೆಗೆ ಭೂಕಂದಾಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಕೂಡದೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಿದ ಹೊಣೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತಿ ಮೂಲಗಳೆಲ್ಲವೂ ವಿನಿಯೋಗವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಮುಂದಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಜನರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಗದಂತೆ ಬೇರೆ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಹಣವೊದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವವರೆಗೆ, ಈಗಿನ ಆದಾಯ ಮೂಲವನ್ನು ಕೈಬಿಡುವುದು ಸುಲಭವಲ್ಲ.

ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿಯು ಉತ್ತಮಗೊಂಡಿದೆಯೆಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸಲು ನನಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ. ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಲ್ಲ ಏಕ ಮಾತ್ರ ಕರಾಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದ ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆಯು ರಾಜ್ಯ ಸೂಚಿಯಲ್ಲಿರುವ ತೆರಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆಯಿಂದ 1956-57 ರಲ್ಲಿ ಬಂದ ಒಟ್ಟು ಹಣ 9 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ; ಅದು 1965-66 ರಲ್ಲಿ 19 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೇರಿದ್ದಿತು; 1967-68 ರಲ್ಲಿ ಈ ತೆರಿಗೆಯಿಂದ 27 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬರುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಬೆಲೆಯೇರಿಕೆ ಈ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಕೊಂಚಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವೆಂಬುದೇನೋ ನಿಜ; ಆದರೆ ತೆರಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಇಲಾಖೆಯವರು ಕೈಕೊಂಡ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕ್ರಮಗಳೂ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿದುದೂ ಈ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು ವ್ಯವಸಾಯದ ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆಯ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ 50 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಆದಾಯ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿತು; ಈ ಮೊತ್ತ ಈಗ 1.50 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೇರಿದೆ. ಕರನಿರ್ಧಾರಣದಲ್ಲೂ ಕರವಸೂಲಿಯಲ್ಲೂ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಿರುವುದೇ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಮೈಸೂರು ಮನೋರಂಜನ ತೆರಿಗೆಯ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ 1959-60 ರಲ್ಲಿ 60 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬಂದಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಈಗ ಅದು 180.50 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗೇರಿದೆ.

ಈಗ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯವು ರಾಜ್ಯದ ಸಂಪತ್ತಿ ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು 5.58 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ನಿವ್ವಳ ಹಣವನ್ನು ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯಗಳ ಮೂಲಕ ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ 1967ರವರೆಗೆ ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತ 9.46 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ; ನಿವ್ವಳ ಮೊತ್ತ 2 03 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ. ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ತೀವ್ರತರವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದವರು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. 1968-69ನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿವ್ವಳ 6 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಕೈಕೊಂಡು, ಇಲಾಖಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನರ ಸಂಪರ್ಕ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು, ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯದ ಹಣವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಗಳಿಸುವ ಕೆಲಸಕ್ಕಂದು ನಮ್ಮ ಅರ್ಥಶಾಖೆಯ ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯಗಳ ಸಂಚಾಲನಾಲಯದ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯಗಳ ಸಹ-ಸಂಚಾಲಕರೊಬ್ಬರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಲು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಹಿಂದೆಯೇ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಗೆ ವಚನ ನೀಡಿದಂತೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಚಲಚ್ಚಿತ್ರೋತ್ಪಾದನೆಗೆ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಚಲಚ್ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನೂ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಚಲಚ್ಚಿತ್ರೋತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಒಂದು ಕಂಪೆನಿಯನ್ನು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿಯೇ ರಿಜಿಸ್ಟರು ಮಾಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಲಿರುವ ಹಣವನ್ನು ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮೊದಲನೇ ದಶಕದಲ್ಲಿ, ನವ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವು 7 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ರಾಜಸ್ವದ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನೂ, 3 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ರಾಜಸ್ವದ ಕೊರತೆಯನ್ನೂ, 4 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಒಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳಗಳನ್ನೂ, 6 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಒಟ್ಟು ಕೊರತೆಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿತ್ತು. ರಾಜ್ಯದ ಬಂಡವಾಳ ಸ್ವತ್ತು 1957-58ರ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ 115.91 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟಿತು; ಇದು 1967-68ರ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ 434.96 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಏರಿದ್ದಿತು— ಎಂದರೆ ಸೇಕಡಾ 275ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದಂತಾಯಿತು; ಎಂದರೆ ತಲಾ ಒಬ್ಬನ ಬಂಡವಾಳ ಸ್ವತ್ತು 52.33 ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ 162.48 ರೂಪಾಯಿಗೇರಿ, ಸೇಕಡಾ 211 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದಂತಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಬಾಕಿ ಉಳಿದ ಸಾಲವು 101.76 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಂದ 369.45 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೇರಿ, ಸೇಕಡಾ 263ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದಂತಾಯಿತು—ಎಂದರೆ ತಲಾ ಒಬ್ಬನ ಬಾಕಿ ಉಳಿದ ಸಾಲವು 45 94
ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ 138.01 ರೂಪಾಯಿಗೇರಿ, ಸೇಕಡಾ 200ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದಂತಾಯಿತು ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲಗಳ ಮರುಸಂದಾಯದಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರತಕ್ಕ ಹಣ 15·98 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ 142·84 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೇರಿ ಸೇಕಡಾ 794 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದಂತಾಯಿತು.

1957-58 ರಲ್ಲಿ 58·15 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟಿದ್ದ ರಾಜ್ಯಾದಾಯವು 1968-69 ರಲ್ಲಿ 194·74 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೇರಿ, ಸೇಕಡಾ 235 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವುದೆಂದು ಎಂದರೆ ತಲಾ ಒಬ್ಬನ ಆದಾಯವು 26·25 ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ 72·75 ರೂಪಾಯಿಗೇರಿ, ಸೇಕಡಾ 177 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವುದೆಂದೂ ತೆರಿಗೆ ಆದಾಯವು 24·03 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಂದ 97·35 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೇರಿ, ಸೇಕಡಾ 305 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವುದೆಂದೂ ಅಥವಾ ತಲಾ ಒಬ್ಬನಿಗೆ 10·85 ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ 36·36 ರೂಪಾಯಿಗೇರಿ, ಸೇಕಡಾ 235 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವುದೆಂದೂ; ರಾಜ್ಯ ತೆರಿಗೆಗಳಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಆದಾಯವು 17·61 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ 74·83 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೇರಿ ಸೇಕಡಾ 325 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವುದೆಂದೂ ಅಥವಾ ತಲಾ ಒಬ್ಬನಿಗೆ 7·95 ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ 27·95 ರೂಪಾಯಿಗೇರಿ ಸೇಕಡಾ 252 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವುದೆಂದೂ ಊಹಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ರಾಜ್ಯ ತೆರಿಗೆಗಳ ಮೂಲಕ 1957-58 ರಲ್ಲಿ ತಲಾ ಒಬ್ಬನಿಂದ ತಲಾ ಒಬ್ಬನ ಆದಾಯದ ಸೇಕಡಾ 3·12 ರಷ್ಟು ಮತ್ತು 1964-65ರಲ್ಲಿ ತಲಾ ಒಬ್ಬನಿಂದ ಆದಾಯದ ಸೇಕಡಾ 4·38 ರಷ್ಟು ರಾಜ್ಯಾದಾಯ ಬಂದಿತ್ತು.

ರಾಜಸ್ವ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳ ಲೆಕ್ಕಗಳ ಸಂಬಂಧವಾದ ವ್ಯಯವು 1957-58ರಲ್ಲಿ 69·91 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟಿತ್ತು, ಇದು 1968-69 ರಲ್ಲಿ 221·81 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೇರಿ ಸೇಕಡಾ 217·3 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತು. ಎಂದರೆ ತಲಾ ಒಬ್ಬನ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ 31·56 ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ 82·86 ರೂಪಾಯಿಗೇರಿ ಸೇಕಡಾ 163 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದಂತಾಯಿತು. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಬಂಧವಾದ ವ್ಯಯವು 52·06 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ 155·63 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೇರಿ, ಸೇಕಡಾ 199 ರಷ್ಟು ಏರಿತು. ಎಂದರೆ ತಲಾ ಒಬ್ಬನ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ 23·50 ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ 58·14 ರೂಪಾಯಿಗೇರಿ, ಸೇಕಡಾ 147 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದಂತಾಯಿತು; ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದಲ್ಲದ ವ್ಯಯವು 17·85 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ 66·18 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೇರಿ ಸೇಕಡಾ 271 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತು; ಎಂದರೆ ತಲಾ ಒಬ್ಬನ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ 8·06 ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ 24·72 ರೂಪಾಯಿಗೇರಿ, ಸೇಕಡಾ 207 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದಂತಾಯಿತು.

1957-58 ರಿಂದ 1964–65ರ ವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಆದಾಯವನ್ನೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುವ ಅಂದಾಜುಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಆದಾಯೋತ್ಪತ್ತಿಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರಮಾಣವು ಸರಾಸರಿ ಸೇಕಡಾ 12; ಒಟ್ಟು ದೇಶದ ಆದಾಯೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರಮಾಣವು ಸೇಕಡಾ 9·6. ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಸೇಕಡಾ 2.157 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದೆಯೆಂದೂ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 2·164 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದೆಯೆಂದೂ ಊಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಲಾ ಒಬ್ಬನ ಆದಾಯವು 1956-57 ರಲ್ಲಿದ್ದ 232·4 ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ 1964-65 ರಲ್ಲಿ 391·7 ಕ್ಕೇರಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ ಸೇಕಡಾ 8·56 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತು; ಒಟ್ಟು ದೇಶದಲ್ಲಿ ತಲಾ ಒಬ್ಬನ ಆದಾಯವು 283·3 ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ 421.5 ರೂಪಾಯಿಗೇರಿ, ಸರಾಸರಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇಕಡಾ 6·1 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತು.

1956–57ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಆದಾಯದ ಸೇಕಡ 61·6 ರಷ್ಟು ಮೊತ್ತವು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಾದಾಯದ ಸೇಕಡಾ 48·8 ರಷ್ಟು ಮೊತ್ತವು (ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ, ಅರಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇವುಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ) ಕೃಷಿ ರಂಗದಿಂದ ಬಂದಿರುವುದಾಗಿದೆ; ಅದರಂತೆ, 1964–65 ರಲ್ಲೂ ರಾಜ್ಯದ ಆದಾಯದ ಸೇಕಡಾ 59·9 ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಾದಾಯದ ಸೇಕಡಾ 51·3 ರಷ್ಟು ಮೊತ್ತವು ಕೃಷಿ ರಂಗದಿಂದಲೇ ಬಂದಿರುವುದಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಆದಾಯಕ್ಕೆ 1956–57 ರಲ್ಲಿ

ವ್ಯವಸಾಯ ರಂಗದಿಂದ ಬಂದ ಕೊಡುಗೆ 305 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ; ಇದು 1964-65ರಲ್ಲಿ 587 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೇರಿ, ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ ಸೇಕಡಾ 11·6 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತು ; ಅದರಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರಾದಾಯಕ್ಕೆ ಕೃಷಿರಂಗದಿಂದ ಬಂದ ಕೊಡುಗೆಯು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ ಸೇಕಡಾ 10·76 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತು, ರಾಜ್ಯದ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಬೇರೆಲ್ಲ ರಂಗಗಳಿಂದ ಬಂದು ಸೇರಿದ ಅಂಶವು 1956-57 ರಲ್ಲಿ 194 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ. ಇದು 1964-65 ರಲ್ಲಿ 393 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೇರಿ, ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ ಸೇಕಡಾ 12·75 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತು; ರಾಷ್ಟ್ರಾದಾಯದಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದ ಹೆಚ್ಚಳದ ಪ್ರಮಾಣವು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ ಸೇಕಡ 8.52 ರಷ್ಟಿದ್ದಿತು.

ಲೆಕ್ಕಗಳು 1966-67

1966-67ರ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜಿನಲ್ಲಿ 5.26 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ರಾಜಸ್ವದ ಉಳಿತಾಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ದೊರೆತ ಉಳಿತಾಯವು 4.96 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಎಂದರೆ, ಉಳಿತಾಯದಲ್ಲಿ 3.30 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ರಾಜಸ್ವದಲ್ಲಿ 4·04 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಇಳಿತವಾದುದೂ ಮತ್ತು ವ್ಯಯದಲ್ಲಿ 3·74 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕಡಿತವಾದುದೂ ಉಳಿತಾಯದ ಇಳಿತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದವು.

ವರ್ಷದ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜುಗಳಲ್ಲಿ 32·19 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ 38·25 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ವ್ಯಯವಾಗಿತ್ತು. ವಿದ್ಯುದ್ಯೋಜನೆಗಳು, ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಗಳು—ಈ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟಿನಲ್ಲೂ 1·25 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹೋಗಿತ್ತು.

ವರ್ಷದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ 0·33 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ನಗದು ಶಿಲ್ಕು ಇದ್ದಿತು. ಅರ್ಥೋಪಾಯ ಅಗ್ರಿಮ ಧನ ಮತ್ತು ಓವರ್ ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಹಣ ಇವೆರಡೂ ಸೇರಿ, 40·48 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಅದ್ದಿತು. ವರ್ಷಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ನಗದು ಶಿಲ್ಕು ಹಣ—2·96 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ಅರ್ಥೋಪಾಯ ಅಗ್ರಿಮಧನವು ಮತ್ತು ಓವರ್ ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಹಣವು ಸಾಲಪತ್ರಗಳ ಮಾರಾಟ, ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಮಂಜೂರ್ಮಾಡಲಾದ ತದರ್ಥ ಸಾಲ, ಇವುಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಅನಂತರ, ನೀರಿಕ್ಷಿತವಾದಂತೆ 11·80 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಇಳಿಯಿತು.

ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜುಗಳು 1967-68

1967-68ರ ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ 185·60 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ರಾಜಸ್ವಕ್ಕೂ 177·01 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ರಾಜಸ್ವ ವ್ಯಯಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಅದರಿಂದ 8.59 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಉಳಿತಾಯವಾಗುವಂತೆ ತೋರಿಬಂದಿತು. ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜುಗಳು ಈಗ 176·62 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ಒಟ್ಟು ರಾಜಸ್ವಕ್ಕೂ 165·76 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ರಾಜಸ್ವ ವ್ಯಯಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ 10·86 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಉಳಿತಾಯವಾಗುವುದು.

ರಾಜಸ್ವದಲ್ಲಿ 8·98 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ಕಡಮೆಯಾಗಲು ಆಯವ್ಯಯದ ನಾನಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೇ ಕಾರಣ. ರಾಜಸ್ವದ ಮುಖ್ಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳು 3·88 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ (ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆಯ ಬಾಕಿ ವಸೂಲಿಯಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯಾದಾಯದ ತೆರಿಗೆಯ ಹೆಚ್ಚಳದಿಂದಲೂ) 'ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆಗಳು' ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ 2·59 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ; 'ಮುದ್ರಾಂಕಗಳು' ಎಂಬುದರ ಕೆಳಗೆ 0·55 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯೂ ; 'ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ಪಾದನ ಶುಲ್ಕಗಳು' ಎಂಬುದರ ಕೆಳಗೆ 1.67 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯೂ ; 'ಇತರ ತೆರಿಗೆಗಳು ಮತ್ತು ಶುಲ್ಕಗಳು' ಎಂಬುದರ ಕೆಳಗೆ 0·37 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯೂ ; (ಬಾಕಿ ಶುಲ್ಕದ ವಸೂಲಿಯಿಂದ) 'ಆಸ್ತಿ ಶುಲ್ಕ' ಎಂಬುದರ ಕೆಳಗೆ 0·35 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದು, 'ಭೂ ಕಂದಾಯ' ಎಂಬುದರ ಕೆಳಗಿನ 1·60 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯು (ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆ ಬಾಕಿಉಳಿದ ಕಾರಣ) 'ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆ' ಎಂಬುದರ ಕೆಳಗೆ 0·14 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕೊರತೆ ಕಂಡು ಬಂದು, ಇದರ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಸರಿಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಕಾರಣದಿಂದ ಉಳಿಯುವ ಹೆಚ್ಚಳವೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. 'ವಿಶೇಷ ಬಾಬುಗಳು' ಎಂಬುದರ ಕೆಳಗೆ 1·71 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಳ

ವಿದೆ; 'ವಿವಿಧ ಬಾಬುಗಳು' ಎಂಬುದರ ಕೆಳಗೆ 0·33 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಳವಿದೆ; 'ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ' ಎಂಬುದರ ಕೆಳಗೆ 0·89 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಳವಿದೆ. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ನಿಗಮಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದ ಜಮೀನಿನ ಮಾರಾಟ ಮೌಲ್ಯ, ಸಹಾಯ ಪೋಷಿತ ಶಾಲೆಗಳ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಪೂರ್ಣ ಸಂಬಳವನ್ನೂ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಪಾವತಿಮಾಡುವ ಹೊಸ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಜಮೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಣ, ಇತ್ಯಾದಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳಿಂದಲೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಬಂದಿರುವುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ನೆರವು ಬಾರದಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಬರುವ ಸಹಾಯಾನುದಾನದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ 7·30 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ; ಒಕ್ಕೂಟದ ಉತ್ಪಾದನ ಶುಲ್ಕಗಳ ಪೈಕಿ ರಾಜ್ಯದ ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಹಣ ಕಡಮೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ 0·53 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ; ನೀರಾವರಿ, ನೌಕಾಸಂಚಾರ, ಒಡ್ಡು ಹಾಕುವುದು ಮತ್ತು ಚರಂಡಿ ಕಾಮಗಾರಿ (ವಾಣಿಜ್ಯ) ಎಂಬುದರ ಕೆಳಗೆ ನೀರು ಸರದಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಶುಲ್ಕದ ವಸೂಲಿಯಾಗದುದರಿಂದ ಆ ಬಾಬಿನ ಕೆಳಗೆ 1·28 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ; ನೆರೆ ಹೊರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಡಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ 'ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಗಳು' ಎಂಬುದರ ಕೆಳಗೆ 2·80 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ; ಖನಿಜಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಲಿಯ ಮತ್ತು ಪಿಂಗಾಣಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಥವಾ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಹೊಸ ಕಂಪೆನಿಗಳು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಮಂಡಲಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಖಾನೆಯಿಂದ ಬಂದ ಹಣ ಕಡಮೆಯಾದುದರಿಂದ 'ಉದ್ಯಮಗಳು' ಎಂಬುದರ ಕೆಳಗೆ 3·74 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕೊರತೆಯುಂಟಾದ ಕಾರಣ, ಈ ಹೆಚ್ಚಳಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಸರಿಹೋಗಿ ಏನು ಉಳಿಯದಂತಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಹಲವಾರು ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅವುಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದುದೇನೂ ಇಲ್ಲ.

ರಾಜಸ್ವದಿಂದ ಮಾಡಲಾಗುವ ವ್ಯಯವು ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕಿಂತ 11.25 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ; ಉಳಿತಾಯಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಬಾಬುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ:—

'ಭೂ ಕಂದಾಯ'—0·45 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ; ಸಾಲದ ಮೇಲಣ ಬಡ್ಡಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಬಾಧ್ಯತೆಗಳು—0.60 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ; 'ಪೋಲೀಸ್' 0·56 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ; 'ಸರಬರಾಜುಗಳು ಮತ್ತು ವಿಲೇವಾರಿಗಳು'—0·52 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ; 'ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ'—1·48 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ; 'ವೈದ್ಯಕೀಯ'—0·36 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ; 'ಜನಾರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ'—0·38 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ; 'ವ್ಯವಸಾಯ'—1·52 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ; 'ಉದ್ಯಮಗಳು'—1·70 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, 'ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತರಣ ಸೇವೆ'—1·11 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ; 'ಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ'—0·57 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ; 'ನೀರಾವರಿ ನೌಕಾ ಸಂಚಾರ, ಒಡ್ಡು ಹಾಕುವುದು, ಚರಂಡಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು (ವಾಣಿಜ್ಯೇತರ) 0·62 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ; 'ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು'—0·79 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ; 'ವಿಶ್ರಾಂತಿ ವೇತನ ಮತ್ತು ಇತರ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಸೌಕರ್ಯಗಳು'—0·27 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ; 'ವಿವಿಧಬಾಬುಗಳು'—0·35 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ. ಆದರೂ 'ಕ್ಷಾಮ ಪರಿಹಾರ'ದ ಕೆಳಗೆ 0·55 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ; ಮತ್ತು 'ರಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನ ಶುಲ್ಕ'ದ ಕೆಳಗೆ 0·22 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಇತರ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಅಷ್ಟೊಂದು ಮುಖ್ಯವಾದುವಲ್ಲ. ಭೂ ಕಂದಾಯ, ಪೋಲೀಸ್ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಬಾಬುಗಳು, ಇವುಗಳಂಥ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯ ಸಂಬಂಧವಾದವುಗಳಲ್ಲದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಉಳಿತಾಯಗಳಿಗೆ ಮಿತವ್ಯಯ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಕೈಕೊಂಡ ಏರ್ಪಾಡುಗಳೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ವೈದ್ಯಕೀಯ, ಜನಾರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ, ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತರಣ ಸೇವೆ, ವ್ಯವಸಾಯ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ, ನೌಕಾ ಸಂಚಾರ, ಒಡ್ಡು ಹಾಕುವುದು ಮತ್ತು ಚರಂಡಿ ಕಾಮಗಾರಿ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಉಳಿತಾಯಕ್ಕೆ ಯೋಜನಾ ಗರಿಷ್ಠ ಪರಿಮಿತಿಯ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಾಯ ಬಾರದ ಕಾರಣ ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಉಳಿತಾಯದ ನಡುವಣ ಮರುಹೊಂದಾವಣೆಯೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ; ಆದುದರಿಂದ ವ್ಯಯವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಉದ್ಯಮಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದ ಇಳಿತಗಳಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಸೂಚಿತವಾದ ಕಂಪೆನಿಗಳ ರಚನೆಯೇ ಕಾರಣ.

ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ—2·95 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ನಗದು ಶಿಲ್ಕು, ಅರ್ಥೋಪಾಯ ಅಗ್ರಿಮಧನವೂ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ರಿಜರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡ 11·80 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ

ಓವರ್ ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಹಣವೂ ಇದ್ದವು. ವರ್ಷದ ವಹಿವಾಟುಗಳಿಂದ ಒಟ್ಟು 9·84 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕೊರತೆಯುಂಟಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ. ಒಟ್ಟು 91·33 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹಣ ವ್ಯಯವಾಗುವುದು. ಈ ವ್ಯಯವು 40·18 ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ವ್ಯಯ, ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ರಿಜರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಓವರಡ್ರಾಫ್ಟ ಹಣದ ಮರುಸಂದಾಯದ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕ 11·40 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸಾಲದ ಮರುಸಂದಾಯ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ 40·04 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ಅಂತರ ರಾಜ್ಯ ಋಣದ ಮರು ಸಂದಾಯದ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ 1·91 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಮತ್ತು 'ಸಾಲಗಳು ಮತ್ತು ಮುಂಗಡಗಳು' ಎಂಬುದರ ಕೆಳಗೆ 8·71 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ನಿವ್ವಳ ವೆಚ್ಚ—ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. 81 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಒಟ್ಟು ಜಮೆ, 10·86 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ರಾಜಸ್ವದ ಹೆಚ್ಚಳ, ಸಾದಿಲ್ವಾರು ನಿಧಿಗೆ ತುಂಬುವ 2·15 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ಸಾಲ ಕೊಳ್ಳುವ 6·55 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಸಾಲವಾಗಿ ಪಡೆಯುವ 44·69 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ಇತರ ಸಾಲಗಳಿಂದ 2·20 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ಅನಿಯಮಿತ ಋಣದ ಕೆಳಗಿನ ನಿವ್ವಳ ಜಮೆಯಿಂದ 1·70 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಮತ್ತು 'ಸಾಲ ಮತ್ತು ಠೇವಣಿ' ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಿಂದ 12·85 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ—ಇವುಗಳಿಂದ ಈ ವ್ಯಯವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಬರುವ 11·4 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ತದರ್ಥ ಋಣವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ 9·84 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಒಟ್ಟು ಕೊರತೆ ಉಳಿಯುವುದು. ಇದರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿದ್ದ —2·95 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ನಗದು ಶಿಲ್ಕು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕಡಮೆಯಾಗಿ ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ —12·79 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಿಳಿಯುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ 3·95 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹಣವನ್ನು ಸಾಲಪತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ವಾಡಿಕೆಯ ಅರ್ಥೋಪಾಯ ಅಗ್ರಿಮಧನದಿಂದಲೂ ತುಂಬಲಾಗುವುದು. ಆಧಾರವನ್ನೊದಗಿಸದ ಉಳಿದ ಸುಮಾರು 9 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ತದರ್ಥ ಋಣವನ್ನು ಪಡೆದು ತೀರಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗದವರು ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದ ಸಂಪತ್ತಿ ಮೂಲಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ 60·25 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯ ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲು 15 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ಓವರ ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಬೇಕಾಗುವುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಯೋಜನಾ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ತಗ್ಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ತತ್ಪೂರ್ವದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಸಮತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಬಹುಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರದವರು, ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗದವರ ಸೂಚನೆಗೆ ಸಮ್ಮತಿ ನೀಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಪಾನ ನಿರೋಧವನ್ನು ಶಿಥಿಲಗೊಳಿಸಿದ ಶಾಸನವು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರಲು ವಿಳಂಬವಾದುದರಿಂದ ಉತ್ಪಾದನ ಶುಲ್ಕದ (ಅಬ್ಕಾರಿ) ಮೇರೆಗೆ ಬರತಕ್ಕ ಹಣ ಕಡಿಮೆಯಾದುದರಿಂದಲೂ ನೀರು ಸರದಿಯ ವಸೂಲಿಯು ಕಡಮೆಯಾದ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಆಹಾರೋತ್ಪಾದನ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಿಗಾಗಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅಂಶದಾನ ನೀಡಿದ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ, ಹಲವಾರು ಉದ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಾಲಕೊಟ್ಟುದರಿಂದಲೂ, ಮಂಗಳೂರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಕೋಲಾರ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ವಾಹನ ಮಾರ್ಗಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ನಿಮಿತ್ತ ನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ 1 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚದಿಂದಲೂ ಕೊರತೆಯು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತು. ಮಿತವ್ಯಯ ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಕೊಂಡ ಏರ್ಪಾಡುಗಳಿಂದಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಉಳಿತಾಯ ಲಭಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮತ್ತು ಇತರ ಬಾಬುಗಳ ವೆಚ್ಚಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಳದಿಂದಾಗಿ ನಾನಾ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚ ಹೆಚ್ಚಿದ ಕಾರಣ, ಆ ಉಳಿತಾಯವೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಸರಿಹೋಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಅನ್ಯತ್ರ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ, ಮುಂದೆ ಕೆಲಕಾಲದವರೆಗಾದರೂ ನಾವು ಓವರ್‌ಡ್ರಾಫ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸದೆ ಅನ್ಯಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲವೆಂದು ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ವರ್ಷ 35·89 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬಂಡವಾಳ ವ್ಯಯ ಬರುವುದೆಂದು ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಬಂಡವಾಳ ವ್ಯಯ 40·18 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ನಿಗಮಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದ ಜಮೀನಿನ ಮೌಲ್ಯ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಉದ್ಯಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆಂದು ವಹಿಸಿದ ಬಂಡವಾಳ ವ್ಯಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ 1·54 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಯೋಜನಾವ್ಯಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಮರುಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿದ ಕಾರಣ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ನೌಕಾ ಸಂಚಾರದ (ವಾಣಿಜ್ಯ) ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಬಂಡವಾಳ ವ್ಯಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ 3·73 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, 'ಜನಾರೋಗ್ಯ ಸುಧಾರಣೆ' ಎಂಬುದರ ಕೆಳಗೆ 'ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು' ಎಂಬುದರ ಕೆಳಗಿನ ಕೊರತೆಗಳಿಂದ ಸರಿದೂಗಿಸಲಾದ 0 19 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ 0·51 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ಬಂದರುಗಳ ಸಲುವಾಗಿ 0·12 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ,

ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ನೌಕಾಸಂಚಾರ (ವಾಣಿಜ್ಯ) 0·14 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ಭೂ ಧಾರಕರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕಾಗಿ 0·08 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಿದುದರಿಂದಲೂ ಬೇರೆ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಾದುದರಿಂದಲೂ ಬಂಡವಾಳ ವ್ಯಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ 4·29 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರದವರು ದಿನಾಂಕ 11ನೇ ಜುಲೈ 1967ರ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ 2·65 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯ ವರೆಗೆ ಮಿತವ್ಯಯಾರ್ಥವಾಗಿ ವೆಚ್ಚದ ಕಡಿತವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದುದು ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಇಳಿತಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ ಈ ಕಡಿತದ ಬಹುಭಾಗವು ಈ ಅಂದಾಜುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಈಗಾಗಲೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನಷ್ಟೆ. ಕೇವಲ ಅಸಾಧಾರಣ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರತು ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಲು ಸರ್ಕಾರದವರು ಅನುಮತಿ ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಅನೇಕ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಡೆ ತಡೆಹಿಡಿಯಲಾಗಿತ್ತು. ಕಾಮಗಾರಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಬಂಧವಾದ ವ್ಯಯವನ್ನೂ ತಗ್ಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಆಡಳಿತ ಸಂಬಂಧವಾದ ವ್ಯಯ ಅನವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯದಂತೆಯೂ ನಾನು ಎಚ್ಚರವಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಾನಾ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಗೊಳಿಸುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ವೇತನಾಯೋಗದವರು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜನೋಪಯುಕ್ತತೆಯನ್ನೂ ಮಿತವ್ಯಯವನ್ನೂ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಕಾಮಕಾರಿಗಳ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ವ್ಯಯವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವ ಶಕ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಆಯೋಗದವರು ಪರಿಶೀಲಿಸುವರೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ. ದಕ್ಷತೆಗೆ ಭಂಗಬಾರದಂತೆ ಸರ್ಕಾರಿ ವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಮಿತವ್ಯಯೋಪಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವರೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ನಡುವೆ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೈಕೊಳ್ಳುವರು.

ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರ 1968-69

ಈಗಿನ ತೆರಿಗೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ 194·74 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಆದಾಯ ಬರುವುದೆಂದೂ ರಾಜಸ್ವ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ 182·76 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುವುದೆಂದೂ, ಇದರಿಂದ 11·98 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಉಳಿತಾಯವಾದೀತೆಂದೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ತೆರಿಗೆ ವಸೂಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದರಿಂದ ತೆರಿಗೆಯ ವಸೂಲಿಯೂ ಬಾಕಿ ನಿಂತ ತೆರಿಗೆ ವಸೂಲಿಯೂ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳುವುದೆಂದು ರಾಜಸ್ವದ ಅಂದಾಜುಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವುದು. ಭೂ ಕಂದಾಯ, ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ಪಾದನಾ ಶುಲ್ಕ (ಅಬ್ಕಾರಿ), ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆ, ವಾಹನ ತೆರಿಗೆ, ಇತರ ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಶುಲ್ಕಗಳು, ಮುದ್ರಾಂಕ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಜನಾರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ, ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ ಉದ್ಯಮಗಳು (ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯೇತರ) ನೀರಾವರಿ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯಗಳು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯ ತರುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಈಗಿನ ರಾಜಸ್ವ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳ ಕೆಳಗೆ ಬರುವ ಹುಟ್ಟುವಳಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆಯು ರಾಜ್ಯಾದಾಯದ ಬೃಹತ್ತಮ ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ಈ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವ ಇಲಾಖೆಯೆಂದರೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ತೆರಿಗೆ ಇಲಾಖೆ. ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ತೆರಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವುದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಬಾಕಿ ನಿಂತ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಈ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆಯಿಂದ 32·1 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬರುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೊತ್ತವು ಹೆಚ್ಚಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ಬರುವ ಆದಾಯವೂ ಹೆಚ್ಚಬಹುದಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮಂಡಲಿಗೆ ಶರಾವತೀ ಮತ್ತು ಭದ್ರಾ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರಾಟಮಾಡಿ ಬಂದ 8·53 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದ ರಾಜಸ್ವ ವ್ಯಯವು ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜು ವ್ಯಯಕ್ಕಿಂತ 18·12 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುವುದು. ರಾಜಸ್ವದ ಅಂದಾಜುಗಳಲ್ಲಿ (ನಿವ್ವಳ) 15·10 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ರಾಜ್ಯಯೋಜನಾವ್ಯಯವೂ ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಬಂಧವಾದ (ನಿವ್ವಳ) 8·65 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ವ್ಯಯ ಪ್ರಮಾಣವೂ ಸೇರಿವೆ. ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನಗಳು, ಬಾಕಿನಿಂತ ಸಾಲಗಳ ಮೇಲಣ ಬಡ್ಡಿ, ಆಡಳಿತ ವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವ ಹೆಚ್ಚಳ—ಈ ಸಲುವಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಹಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೇಲಣ ವ್ಯಯವು ಕೇಂದ್ರ ಸಹಾಯದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಬಂದ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಾಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಸಮಿತಿಯವರು ಮಾಡಿದ ಟೀಕೆಗಳನ್ನೂ ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿ, ಈ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಹಣವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 'ಸಾಲವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವ ಅಥವಾ ತಪ್ಪಿಸುವ ಸಲುವಾದ ಧನವಿನಿಯೋಗ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಿಂದ 6·80 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹಣವನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರಾಗಿದ್ದ ತದರ್ಥ ಋಣದ ಮರುಸಂದಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುವುದು. ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಹಣವನ್ನು ಯೋಜನಾವ್ಯಯಕ್ಕೆ ಹಣವೊದಗಿಸುವ ಸಂಪತ್ತಿಮೂಲವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು. 182.76 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಲ್ಲಿ 4·97 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯು ತೆರಿಗೆ ವಸೂಲಿಗೂ 33·86 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯು ಸಾಲ ತೀರಿಕೆಗೂ (ಇದರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರವು ನೀಡಿದ ತದರ್ಥ ಋಣದ ಮರುಸಂದಾಯಕ್ಕಾಗಿ 6·80 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಸೇರಿದೆ) 16·34 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಆಡಳಿತ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ, 83·35 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೇವೆಗಳಿಗೂ (ಇದರಲ್ಲಿ 36·08 ರೂಪಾಯಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೂ 12·28 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೂ ಹೋಗುವುದು), 26.02 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಕಾಮಗಾರಿ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿಗೂ, 3·27 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ವೇತನ ಮತ್ತು ಇತರ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ರಾಜಧನ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ವೇತನಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು 6·70 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಅರಣ್ಯಗಳಿಗೂ ಹೋಗುವುದಾಗಿದೆ. 182·76 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಒಟ್ಟು ರಾಜಸ್ವ ವ್ಯಯದ ಪೈಕಿ (ನಿವ್ವಳ) 23·75 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯು ಯೋಜನಾವ್ಯಯದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಯೋಜನೆಗಳ ವ್ಯಯವೂ ಸೇರುವುದು. ಇದರಿಂದ 159·01 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹಣವು ಯೋಜನೇತರ ಹಣವಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದು.

ಬಂಡವಾಳ ವ್ಯಯ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆಂದು 38·61 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 21·92 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯು ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಗೂ, 8·49 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ರಸ್ತೆ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೂ, 7·61 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯು ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೂ (ಇದರಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಪೋಷಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಷೇರು ಬಂಡವಾಳದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ವಿನಿಯೋಗವು ಸೇರಿದೆ), 1·12 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹಣವು ಜನಾರೋಗ್ಯ ಸುಧಾರಣೆಗೂ ಹೋಗುವುದು. ಉಳಿದ ಹಣವು ಬಂದರುಗಳು, ಪರಿಹಾರ ದ್ರವ್ಯ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ವಿವಿಧ ಬಾಬುಗಳಿಗೆ ವ್ಯಯವಾಗುವುದು. ಆಹಾರ ಪೂರೈಕೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಬಂದ ಆದಾಯದಿಂದ ಈ ವ್ಯಯವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. 38·61 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ಒಟ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ವ್ಯಯದಲ್ಲಿ 33·57 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ವ್ಯಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಹಿತವಾದ ಯೋಜನಾ ವ್ಯಯದ ಭಾಗವಾಗುವುದು. ಇದರಿಂದ ಯೋಜನೇತರ ವ್ಯಯಕ್ಕೆ 5·04 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಉಳಿಯುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮಂಡಲಿಯು ವಹಿಸಿದ 9.21 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬಂಡವಾಳ ವ್ಯಯವು ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೂ ಸಹ ಯೋಜನಾವ್ಯಯದ ಭಾಗವಾಗುವುದು. ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಕೈಕೊಂಡಿರುವ ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಮುಗಿಯುವಂತೆ, ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. 'ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳು' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಕೆಳಗೆ ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೂ 'ಆರ್ಥಿಕ ಮಹತ್ವದ ರಸ್ತೆಗಳ' ಸಂಬಂಧವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ; ಮತ್ತು ಹೊಸ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೂ ಹಣ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. 'ಕಟ್ಟಡಗಳು' ಎಂಬುದರ ಕೆಳಗೆ ಆಯಾ ಇಲಾಖೆಗಳ ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಹಣ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಯೋಜನೇತರ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರಿಗೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಡುವ ಸಲುವಾಗಿ 0·20 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ 0·20 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ಮೈಸೂರು ಭವನದ ಸಲುವಾಗಿ 0·01 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ಕೋರ್ಟು ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ 0·17 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ಸೈನಿಕ ಶಾಲೆಗೆ 0·15 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ ತೆರಿಗೆ ಇಲಾಖೆ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ 0·15 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ಸೂಪರ್ ಮಾರ್ಕೆಟಿಗೆ 0·05 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ 0·10 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ಆಹಾರದ ಗೋಡೌನುಗಳಿಗೆ 0·12 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಲಗಳು ಮತ್ತು ಮುಂಗಡಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವಸೂಲಾತಿಗಳಿಗೂ ಮೀರಿ ಸುಮಾರು 1 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ವಸೂಲಾಗಿರುವುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು

ಕೊಂಡಿದೆ. ಬಾಕಿ ಉಳಿದ ಶಿಲ್ಕನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಮಳೆ ಬೆಳೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವಾಗ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಂಡರೆ ವಸೂಲಿಗಳು ಇನ್ನಷ್ಟು ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಹಾರೈಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಾಲಗಳ ಮತ್ತು ಮುಂಗಡಗಳ ಬಟವಾಡೆಗೆ ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿದ ಹಣ 15·38 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ. ತಕ್ಕಾವಿ ಮತ್ತು ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಸಾಲಗಳಂಥ ವಾಡಿಕೆಯ ಸಾಲಗಳ ಜತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗಿ ಯೋಜನಾವ್ಯಯದ ಭಾಗವಾಗಿ 3·79 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನೂ, ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರಿಗೆ ಸಾಲಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ 1·28 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನೂ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗರ ಪುನಸ್ಸಜ್ಜೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ 0·05 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನೂ, ಜೀವ ವಿಮಾ ನಿಗಮದಿಂದ ಪಡೆದ ಸಾಲಗಳ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುವ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ 1·00 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನೂ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಲ ರೂಪದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನಗಳ ಸಲುವಾಗಿ 0·43 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನೂ, ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ನೀಡುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಹಾಯದ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ 0·25 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನೂ, ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ನೀರಾವರಿ ಬಾವಿಗಳ ಸಲುವಾಗಿಯೂ ಪಂಪುಸೆಟ್ಟುಗಳ ಸಲುವಾಗಿಯೂ ಕೊಡುವ ಸಾಲಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು ನೀರು ಸರಬರಾಯಿ ಮತ್ತು ಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾಮಂಡಲಿಗೆ ಕೊಡುವ ಸಾಲ, ನಗರ ನೀರು ಸರಬರಾಜಿನ ಬೇರೆ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಭೂ ಸಾರ ರಕ್ಷಣೆ, ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಸಾಲ—ಇವು ಸೇರುತ್ತವೆ.

ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಲಾದ ಅಂದಾಜುಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷದ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸ್ಥೂಲರೂಪವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ, ಈ ವರ್ಷವು 13·28 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಖೋತಾ ಶಿಲ್ಕಿನಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುವುದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಮಂಜೂರಾದ ತದರ್ಥ ಸಾಲದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮರುಸಂದಾಯ ಮಾಡುವ 6·80 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯೂ ಸೇರಿ ಸಾಲಗಳ ಮರುಸಂದಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 32·11 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುವುದು; ಅಂತರ ರಾಜ್ಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ 0·57 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ 39·05 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಮತ್ತು ಸಾಲಗಳು ಮತ್ತು ಮುಂಗಡಗಳ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಹೋಗುವ 3·01 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಇವೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು 74·81 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಆಗುವುದು. ಈ ವ್ಯಯವನ್ನು, 11·98 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ರಾಜಸ್ವದ ಹೆಚ್ಚಳದಿಂದ, 6 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾಲದಿಂದ, 36·04 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಲದಿಂದ ಮತ್ತು 2·45 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಇತರ ಮೂಲಗಳಿಂದ, ಅಸಂಚಿತ ಋಣದನ್ವಯ 1·61 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯದಿಂದ ಮತ್ತು 14·68 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಠೇವಣಿಗಳ ಬಾಬುಗಳಿಂದ—ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು 72·76 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಆದಾಯದಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಇದು ಸದ್ಯದ ತೆರಿಗೆಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು ನೀರಾವರಿ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ವಿಧಿಸುವ ನಿರ್ವಹಣ ಉಪತೆರಿಗೆಯ ಸುಮಾರು 2.5 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ 89 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯ ಒಟ್ಟು ಉಳಿತಾಯವು ದೊರೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಾಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕ ಹಣ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾಲಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾಲಗಳ ಸಹಿತವಾಗಿ ಒಟ್ಟು ಸಾಲಗಳು 1968-69ರ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ 342·80 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟಾಗುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ, ಅಸಂಚಿತ ಋಣದ ಸಂಬಂಧವಾದ ಬಾಕಿ ಹಣ ಮತ್ತು 26.64 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ಠೇವಣಿ ಇವೆರಡೂ ಮೊತ್ತಗಳು ಸೇರಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸುಮಾರು 20 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ, ಇಂದಿನ ಸಾಲದ ಸ್ಥಿತಿಯು ನಮ್ಮನ್ನು ತತ್ತರಗೊಳಿಸುವುದು. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ, ಸುಮಾರು 427 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯ ಮೌಲ್ಯದ ನಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳು ಈ ಸಾಲದ ಭಾರವನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿವೆ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಬಂಡವಾಳ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸೇರದ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಸೊತ್ತುಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಲಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹಣಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗುವಂಥ ಸ್ವತ್ತುಗಳೂ ಇರಬೇಕೆಂದಾದರೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಾವುವೂ ನಡೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಕಲ್ಯಾಣ

ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ಕಾರವು ಇಂದಿನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥವಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಕ್ಕೆಂದು ಹಣ ಸಾಲ ಕೊಳ್ಳುವುದು. ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಪರೋಕ್ಷ ಲಾಭಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯು ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವಂತಾಗುವುದು. ನಮ್ಮ ಭವ್ಯಭವಿಷ್ಯವು ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯುದ್ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲೂ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕೃಷಿ ರಂಗಗಳಲ್ಲೂ ತನ್ನ ಉಜ್ವಲ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಪಸರಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಈಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತ ಹಿಂಜರಿತದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ನೂತನೋದ್ಯಮಗಳ ಪ್ರಚೋದನೆಯಿಂದ ಈ ಕಾಂತಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನವಾಗುವುದು.

ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಹದಗೆಟ್ಟು, ರಾಜ್ಯದ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಅಸಮತೆಯುಂಟಾಗಿರುವದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರ ಮತ್ತು ಇತರರ ವೇತನಗಳನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಹೆಚ್ಚಿಸಿರುವುದೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ತೃತೀಯ ಯೋಜನಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ವೇತನಗಳ ಹೆಚ್ಚಳಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅಲ್ಪ ಸಂಪತ್ತಿಯಿಂದ ಸುಮಾರು 30 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವ್ಯಯವಾಗಿದ್ದಿತೆಂದೂ 1966-67 ರಲ್ಲಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ವೇತನಾಯೋಗದ ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ವರದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸಲಹೆಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೀಗೆ ಎರಡು ಬಾರಿ ತುಟ್ಟಿಭತ್ಯ ನೀಡಿದುದರಿಂದ, ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಆರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವ್ಯಯವಾಯಿತೆಂದೂ ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಆಯವ್ಯಯ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದೆನಷ್ಟೇ. ತರುವಾಯ, ಗಜೇಂದ್ರಗಡಕರ್ ಆಯೋಗದ ವರದಿಯಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಘಟನೆಗಳೂ ಮೈಸೂರು ವೇತನಾಯೋಗದ ಎರಡನೆಯ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವರದಿಯಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಘಟನೆಗಳು ಈ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ವೇತನ ಆಯೋಗದ ಎರಡನೆಯ ವರದಿಯು ದಿನಾಂಕ 1-11-1967 ರಿಂದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ದರಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ತುಟ್ಟಿ ಭತ್ಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಿತು :—

ವೇತನ ಶ್ರೇಣಿ ರೂಪಾಯಿ	ಆಗಿನ ತುಟ್ಟಿಭತ್ಯ ದರ ರೂಪಾಯಿ	ಸೂಚಿತ ದರ ರೂಪಾಯಿ
90 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ	47	59
90—109	65	75
110—149	70	84
150—209	90	106
210—399	110	128
400—449	120	140

450 ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು—ಹೆಚ್ಚಳವಿಲ್ಲ. ತಿಂಗಳಿಗೆ ರೂ. 470ರವರೆಗೆ ವೇತನ ಪಡೆಯುವವರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

ಈ ಸೂಚನೆಗಳಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 4.50 ಕೋಟಿಯಿಂದ 5 ಕೋಟಿಯವರೆಗೆ ವೆಚ್ಚ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು. ವರದಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿದ್ದರು. ಆ ತರುವಾಯ ವೇತನಾಯೋಗವು ಇನ್ನು ಎರಡು ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಿತು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರದಿ ತುಟ್ಟಿಭತ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಿತು ; ಇನ್ನೊಂದು ವರದಿಯು ಪೆನ್‌ಷನ್‌ದಾರರಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದಿತು. ಬಳಕೆ ವಸ್ತುಗಳ ಬೆಲೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಏರಿದ್ದ ಕಾರಣ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಮ್ಮ ನೌಕರರಿಗೆ 1967ರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಲ ಅಂದರೆ ದಿನಾಂಕ 1-2-1967 ರಿಂದ, ದಿನಾಂಕ 1-6-1967 ರಿಂದ ಮತ್ತು 1-11-1967ರಿಂದ ಹೀಗೆ ಮೂರು ಸಲ ತುಟ್ಟಿ ಭತ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದರು. 1949ನೇ ಇಸವಿಯನ್ನು ಮೂಲವರ್ಷವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಜೀವನ ವೆಚ್ಚದ ಅಖಿಲ ಭಾರತದ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಜನವರಿ 1967ರಲ್ಲಿ 197ಕ್ಕೂ, ಏಪ್ರಿಲ್ 1967ರಲ್ಲಿ 202ಕ್ಕೂ ಬಂದಿದ್ದಿತು. ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಜುಲೈ 1967ರಲ್ಲಿ 213ಕ್ಕೇರಿತು. ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1967ರಲ್ಲಿ 217 ಕ್ಕೇರಿತ್ತು. ಜನವರಿ 1967 ರಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1967ರವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ವಸ್ತುಗಳ ಬೆಲೆ ಶೇಕಡ 10ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದಿತು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಅಂದಿನ ತುಟ್ಟಿ ಭತ್ಯದ ದರವು 175ಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಸರಾಸರಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಜೀವನ ವೆಚ್ಚದ ಸೂಚ್ಯಂಕಕ್ಕೆ ಸರಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ವೇತನಾಯೋಗವು ಎರಡನೇ ವರದಿ ಕಳಿಸಿದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವು 195ಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದ್ದಿತು. ಈಗಲಾದರೋ

ಅದು ಇನ್ನಷ್ಟು ಮೇಲಕ್ಕೇರಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಮತ್ತು ಗಜೇಂದ್ರಗಡಕರ್ ಆಯೋಗದ ಸಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ವೇತನಾಯೋಗವು ದಿನಾಂಕ 1-4-1968 ರಿಂದ ತುಟ್ಟಿಭತ್ಯವನ್ನು ಈ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತೆ ಸಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದೆ. ಇದರಿಂದ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವರ್ಷ ಒಂದಕ್ಕೆ 2·50 ಕೋಟಿಯಿಂದ 3 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವರೆಗೆ ವೆಚ್ಚ ತಗಲುವುದು.

ವೇತನಶ್ರೇಣಿ ರೂ	ಎರಡನೇ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ತುಟ್ಟಿಭತ್ಯ ರೂ.	ಮೂರನೇ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ತುಟ್ಟಿಭತ್ಯ ರೂ.
90ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ	59	65
90—109	75	80
110—149	84	91
150—209	106	114
210—399	128	137
400—449	140	150

450 ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ವರದಿಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿ ಗಜೇಂದ್ರಗಡಕರ್ ಆಯೋಗದ ಸಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದಿನಾಂಕ 1-3-1968 ರಿಂದ (ಏಪ್ರಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಂದಾಯ ವಾಗುವ ಮಾರ್ಚ ತಿಂಗಳ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ) ಈ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ದರಗಳಲ್ಲಿ ತುಟ್ಟಿಭತ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ವರ್ಷ ಒಂದಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 7.50 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಯಿಂದ 8 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚ ತಗುಲುವುದು. ಈ ಹಣವನ್ನು ಅಂಶತಃ ನಗದಾಗಿಯೂ ಅಂಶತಃ ಸಂಚಿತ ಠೇವಣಾತಿ, ಸೇವಿಂಗ್ಸ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟು ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯನಿಧಿ (ಪ್ರಾವಿಡೆಂಟ್ ಫಂಡ್) ಉಳಿತಾಯ ರೂಪದಲ್ಲೂ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕಾಲ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗುವುದು.

ವೇತನಶ್ರೇಣಿ ರೂ.	ಸರ್ಕಾರದವರು ನೀಡುವ ತುಟ್ಟಿಭತ್ಯ ರೂ.	ನಗದು ರೂಪದ ಹೆಚ್ಚಳ ರೂ.	ಉಳಿತಾಯದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂದಾಯ ರೂ.
90ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ	65	12	6
90—109	80	10	5
110—149	91	14	7
150—209	114	16	8
210—399	137	18	9
400—449	150	20	10
450 ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು	470 ರೂ. ವರೆಗೆ ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುವವರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.		

ಈ ದರಗಳು ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಾಯ ಪೋಷಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನೌಕರರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುವು.

ಪೆನ್‌ಷನ್‌ದಾರರಿಗೆ ನೆರವು.—ಜೀವನ ವೆಚ್ಚವು ಹೆಚ್ಚಿದುದರಿಂದ ಪೆನ್‌ಷನ್‌ದಾರರ ಸ್ಥಿತಿಯು ಕಷ್ಟದಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಪೆನ್‌ಷನ್‌ದಾರರಿಂದಲೂ ಅವರ ಸಂಘಗಳಿಂದಲೂ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಹಲವಾರು ಮನವಿಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಪೆನ್‌ಷನ್‌ದಾರರಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡುವವಿಚಾರವನ್ನು ವೇತನಾಯೋಗದ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ಪೆನ್‌ಷನ್‌ದಾರರೂ ಅವರ ಸಂಘಗಳೂ ಮಾಡಿದ ಹಲವಾರು ವಿನಂತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ವೇತನಾಯೋಗವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ.

(1) ಪೆನನ್‌ದಾರರ ತುಟ್ಟಿಭತ್ಯವನ್ನು ಸೇಕಡ 50 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಈಗಿನಂತೆ 100ರೂ ನಿವೃತ್ತಿ ವೇತನ (ಪೆನ್‌ಷನ್) ಪಡೆಯುವವರ ಬದಲಾಗಿ 200ರೂ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ನಿವೃತ್ತಿ ವೇತನವನ್ನು ಪಡೆಯುವವರಿಗೂ ತುಟ್ಟಿಭತ್ಯ ಕೊಡುವುದು.

(2) ತುಟ್ಟಿಭತ್ಯದ ಸಹಿತವಾಗಿ ಕನಿಷ್ಠ ನಿವೃತ್ತಿವೇತನ ಮೊತ್ತವನ್ನು ತಿಂಗಳಿಗೆ 20 ರೂಯಿಂದ 30 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

(3) ಪೆನ್‌ಷನ್‌ದಾರರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಪತ್ನಿಯರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲೂ ಒಳರೋಗಿಗಳಾಗಿ ಮತ್ತು ಹೊರರೋಗಿಗಳಿಗಾಗಿ ಉಚಿತ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುವುದು.

(4) 1964ನೇ ಇಸವಿಗೆ ಮುನ್ನ ನಿವೃತ್ತರಾದವರಿಗೆ ಕುಟುಂಬ ನಿವೃತ್ತಿ ವೇತನ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡುವುದು. ಆದರೆ ಈ ಪೆನ್‌ಷನ್‌ದಾರರು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ನಿವೃತ್ತಿ ವೇತನದ ಶೇಕಡ 25ರಷ್ಟನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕು ಅಥವಾ ಆ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಏಕಗಂಟಿನಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು.

(5) ತ್ರಿಲಾಭ ಯೋಜನೆ ಅನ್ವಯಿಸುವವರಿಗೆ ತುಟ್ಟಿಭತ್ಯ ಕೊಡುವುದು ಮತ್ತು ನಿವೃತ್ತಿ ವೇತನವನ್ನು ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹಾಗೂ ಇತರ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು.

1964ನೇ ಇಸವಿಗೆ ಮುನ್ನ ನಿವೃತ್ತರಾದವರಿಗೆ ಕುಟುಂಬ ನಿವೃತ್ತಿ ವೇತನ ಕೊಡುವುದರ ಮತ್ತು ಉಚಿತ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಹೊರತಾಗಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 50 ಲಕ್ಷ ರೂ ವೆಚ್ಚ ತಗಲುವುದು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 35,292 ಪೆನ್‌ಷನ್‌ದಾರರಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ 34,501 ಜನ ಪೆನ್‌ಷನ್‌ದಾರರಿಗೆ ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಲಭಿಸಲಿವೆ.

ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಧೇಯ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ನಿವೃತ್ತ ನೌಕರರಿಗೂ ನೆರವು ನೀಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ವೇತನಾಯೋಗದ ಸಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪೆನ್‌ಷನ್‌ದಾರರಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗುವ ತುಟ್ಟಿಭತ್ಯದ ಹೊಸ ದರಗಳನ್ನು ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 8 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ ತಗಲುವ ಈ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯು ಸ್ವಾಗತಿಸುವುದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷ ನೀಡಿದ ಹೆಚ್ಚಳಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಂಡ ಈ ನಿರ್ಧಾರಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ 14 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚ ತಗಲುವುದಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರೂ ಪೆನ್‌ಷನ್‌ದಾರರೂ ಈ ಹೆಚ್ಚಳಗಳಿಂದ ತುಸು ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದಬಹುದಾದರೂ, ಈ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನೂ ನಿಶ್ಚಿತ ಆದಾಯವನ್ನೂ ಪಡೆಯದ ಪ್ರಜಾಸಮುದಾಯವಾದರೋ ಅಪಾರವಾಗಿದೆಯೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಅವರು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಸಂಪತ್ತಿ ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗದೆ, ವೆಚ್ಚ ಕಡಿಮೆಯಾಗದೆ, ತಮ್ಮ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಸಂಪತ್ತಿನ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ವೇತನಗಳ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಯಿಸಲು ಯಾವ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನುಮುಂದೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಮ್ಮ ನೌಕರರ ಸಂಬಳವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಉಭಯಸಂಕಟ ತಂದೊಡ್ಡಲಾರರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಮೈಸೂರು ವೇತನಾಯೋಗವು ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿ ಮಿತವ್ಯಯೋಪಾಯಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸುವುದೆಂದೂ ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರಿಗೂ ಇತರರಿಗೂ ವೇತನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ ಕಾರಣ ವಹಿಸತಕ್ಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಈಗ ಮಂಡಿಸಿರುವ ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆಯವ್ಯಯ ಪ್ರಸ್ತಾವಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಈ ತೀರ್ಮಾನ ಕೈಕೊಂಡಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಈ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಜೇಂದ್ರಗಡಕರ್ ಆಯೋಗದ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿಗಿನ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಾಯ ಪಡೆದುಕೊಂಡಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೆರಿಗೆಯ ಮೂಲಕವಾಗಲಿ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಮುಂದೆ ನೇಮಕವಾಗಲಿರುವ ವಿತ್ತ-ಆಯೋಗವು ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಮಗ್ರ ಆಯವ್ಯಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಾಲದ ಮರುಸಂದಾಯ; ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಸಮತೆ, ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರ ವೇತನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಮತ್ತು

ಬೇರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೈಕೊಂಡ ಅದೇ ಬಗೆಯ ಕ್ರಮದ ಪರಿಣಾಮವಾದ ಬೇರೆ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನೂ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವು ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗುವಂತೆ, ಇಂದಿನ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರ ಹಾರ್ದಿಕ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಕೋರುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ರಚನಾತ್ಮಕ ಟೀಕೆಗಳನ್ನೂ, ಸೂಚನೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾಯನೀತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ಸಲ ಮುಖ್ಯವಾದ ಆಯವ್ಯಯ ಲೇಖಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಮಂಡಿಸಿದೆ. ಮುಖ್ಯ ಲೇಖಗಳನ್ನು ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುವ ಈ ಪ್ರಯತ್ನವು ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದವು ಪೂರ್ಣತೃಪ್ತಿ ನೀಡದಿರಬಹುದು ; ಅಲ್ಲದೆ, ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪತೆಯೂ ಕಾಣದಿರಬಹುದು. ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲಸ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಏಕರೂಪಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ; ಅದುವರೆಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸಹನೆಯಿಂದಿರಬೇಕೆಂದು ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

॥ ಜೈ ಹಿಂದ್ ॥

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Now the House will rise and will meet again at 8-30 A.M. tomarrow.

The House adjourned at Twenty-five Minutes past Ten of the Clock to meet again at Thirty Minutes past Eight of the Clock on Saturday, the 2nd March 1968.

———